

277

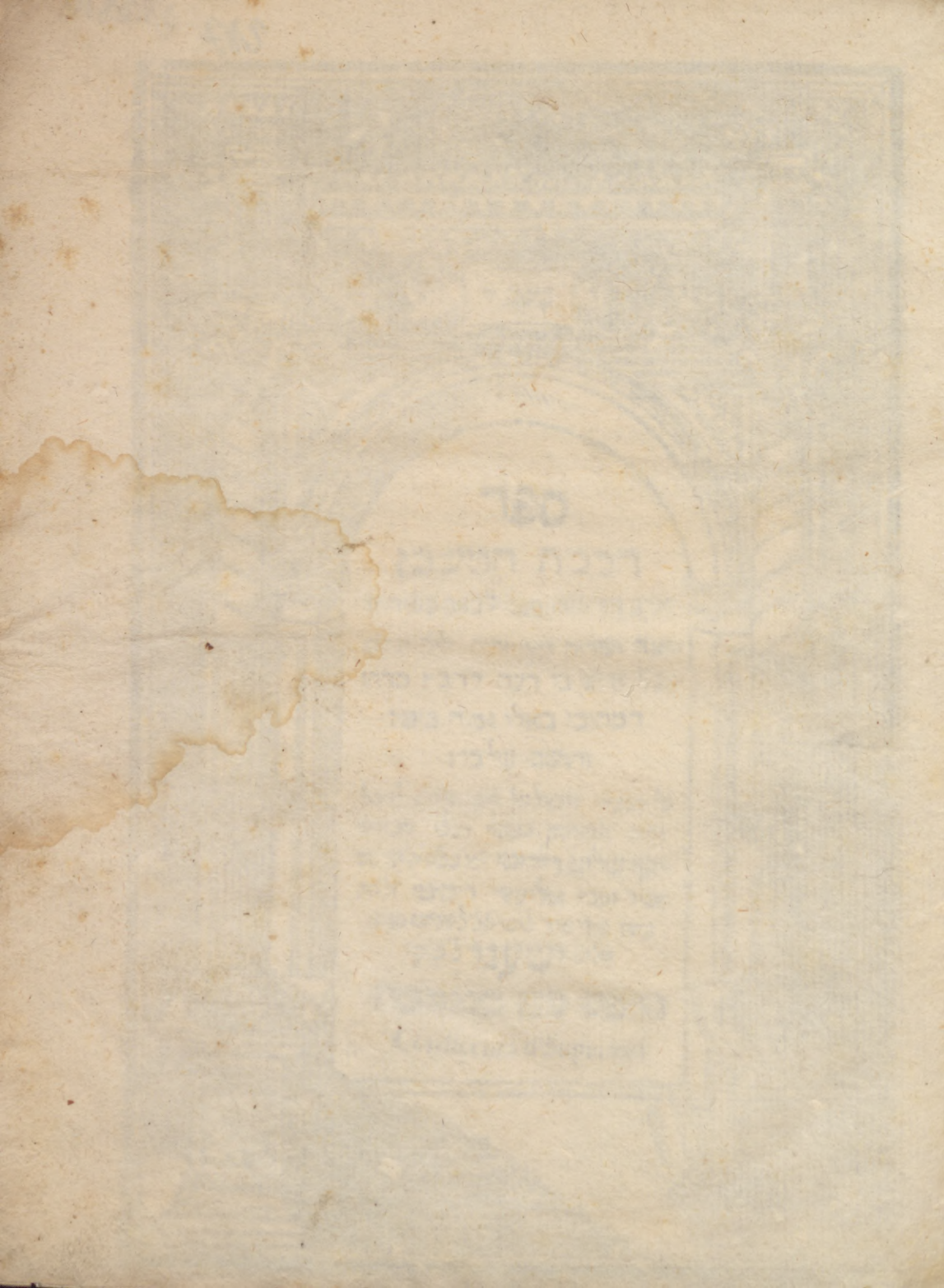

277

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 287.

702

בשם יי

ספר

הכנת המשכן

פנים דדשוה באו לכאן בפירוש
 ונדה ועזרות משוורות לבי ערכו
 וכל שיש בו דעה לרבין סדרו
 המתוכו באלו נבנה ביפיו
 ורושב על בני:

עי הצעיר ומטולטל אפר כורה להכל
 דמה ומחדנק בעפר רגלי חכמים
 יוסף שלוש ריבויטי זנו נכלמה'החכם
 חסיד ועניו אליעזר ריבויטי זלהה
 ביום א'ך טוב לישראל למנחס סנת
 אלהי ישענו ל'פ'ק:

נרפס פה מנטובה

Con licenza d' Superiori

הקדמה

מאז הסיגנוני עונותי ולא יכלתי לרעות עוד כגן'ה בארץ הזני כי הסיגנוני
 אחר התלמדת והסיגנוני לחוף עניות אז הסיקני מכאובות והסיקני
 לטובת ארץ חזקה לולי אל נחמות הושיע שמש הנחה לאנחה ויקי לי למושיע בהשיע
 מנפשי הזועה רוח סועה לפי שעה בהשתעשעה בכל דברים שהן להם צור במלאכה
 מוסבת שמן דבר מעניני ארץ הקדושה כאשר כבר קדמתי בראשונה לצורך נורת
 הבית ותכונתו בחברה קדמה וקדושה שהיתה בק"ק וירונה יב"א • נודע בשערים
 שמה • שנית נתבשרתי שתי פעמים בהרפסת סוריחוס הנריקים ועוד בה שלישיה
 בטולתי לצור נורה בתוך צורת ארץ ישראל אשר נתכנה זה כמה שנים בק"ק
 אשכנזי ונעל ונאני ישראליו אף עשיתיו מהנודר ונאה בכמה צדדים
 ששם כגונים סגור •

והאחרון הכבוד זה הרביעי הוא פרט וכלל תבנית המשכן ותבנית כל כליו ונבדרי
 כהונה באר הטוב עם השם ובריותה דמולמכת המשכן וכמו כן יונאו דברי
 כמה מפרשים וספרותהם הכל כאשר לכל מפורש בכתב ונציר כי על כן קראתיו
חכמת המשכן כי לא בחכמתי הבינותיו כי אם עם חכמיו זל ולא
 הוספתו בו משלי כי אם אקת תיקון צדוק על כני כל שטח המלאכה וגם כיהיא
 מולתא הנפיש בטרחה וזוטר בסעורה אל נא תהי חכמת המשכן כזויה בי
 מוכטתני סיהיה לכל מתחיל בחכמה אשר כערכי לי לעזר ולו
 לפועיל להסכיל ולהבין דבר על מתכונתו •

נאני אחרתי בחפשי כמה מעלות טובות ודעות חכמת רבות אשר עלי ועל נפשי אל
 כבוד הנבחר המעולה ויראהים ושר כבוד ר' יוסף יב"ו בן המנוח האחושר
 פ"מ דוד גמון זל"א ימיחדי סגולת קהלת קדש לונרני ועל ולח ידעתי במה הוכל
 לשלם תודות על כל החסדים כי אם להעלות זכרו לטבה בפועל הגלם
 הלזק הנשיה לשמו כי כן נקרא בל"מ בשם גמון עוננו יחמילה לא גמות
 לשם וישיעה בהרד באוננו עליו לברכו כזרע רב למנורי ה'
 חכמים ובאונים ונמינו וכמינו הושע יהודה
 וישראל וסגון לבטח אכיר :

MUSEUM
 KÖNYV-
 TÁRA

אגרת מלאכת המשכן וכל כליו ובגדיו כהונה ומעשיהם

הארון והשולחן ולחם הפנים והמנורה והזריעות והקדשים
והבריתים והארונים ופירות והמזבח והקלעים והעמודים האפור
והחושן הבעיל וציץ ופזנפת בתות מכנסים ואבנט;

ועשו ארון עצי סיטים בתרא פ' ארץ יד ארון שעשה משה אמתים וחצי ארכו ואלמה
נחצי רבבו ואלמה נחצי קומתו באמה של משה טפחים ושלש אמות ארכו ורחב
משה ועוביו שלשה אגמנות כנגד ארכו של ארון כמה לוחות אובלות בארון טפחים
בשתי ידיו של טפח לא משה טפח חציו לכותל זה וחציו לכותל זה בשתי ידיו של טפח שבת
ס'ת מונח שנאמר אין בארון רק סני לוחות האבנים אשר מניחם משה מאי הן בארון רק
מיעוט אשר מיעוט ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ס'ת מונח בארון פרנסת ארון
לארכו לא ופרנס ארון לרחבו כמה לוחות אובלות משה טפחים בשתי ידיו של טפח כולל
מקן טפח חציו לכותל זה וחציו לכותל זה בשתי ידיו של טפח שבת אלא יהא ס'ת כנס
וינשא כשהוא רחוק רבוי המאיר ר' יהודה אומר באמה כח חמשה אפסים ושלוחות ארכו
משה ורחב משה ועוביו שלשה מונחת בארכו של ארון כמה לוחות אובלות בארון
יב טפחים בשתי ידיו של טפח אצבע לכותל זה ואצבע לכותל זה פרנסת ארון לארכו
לא ופרנס ארון לרחבו כמה לוחות אובלות בארון וטפחים בשתי ידיו של טפח כולל
סני טפח אצבע ומחצה לכותל זה ואצבע ומחצה לכותל זה בשתי ידיו של טפח סני עמודים
עומדיו סני אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון עמודיו עשה כסף ונחושת וארגו
שסגרו בו שלש תים דורות לאקי ישראל מונח בגדו שנאמר זאת כלי הזהב אשר הטיבו לו אחים
תשימו בארגו מזרו ושלחם אותה ונהלך ועלו ס'ת מונח ס'ת לקוחות ספר תורה הוי
בשמתם אותן מזר ארון ברית ה' מזר הוא מונח ולא בתוכו ומה מצי מקיים אין בארון רק
לרבות שברי לוחות שמונים בארון פירש רש"י לארכו של ארון זה של ידו של טפח
לעובי הכותלים פהו מבחנות עדר אמתים וחצי ארכו שבת ס'ת מונח ארכו לרחבו של
ארון פרנסת ארון למזרו כלום מלאכה כל חללו לארכו ופירש ר' חייא בר אבא ר' אבהו
פ'ת נכנס וינשא ברומח כלו לא היה צריך לקנות רוחבו כל כך אלא כגבול ס'ת מונח ארכו
לרחב הארון אלא יהא כנס וינשא ברומח מונחת לארכו של ארון מוטלת על רחבו
ולא על ארונו אצבע לכותל זה שהטפח אצבעות ולמקן דברים אצבע ומחצה באצבע
קצה קאמר שהטפח ר' בגדל ולא באצבע נשם בקצה סני עמודים עמודים ב' עמודים בסף
במין עמודי ס'ת סוככים לארכו וכלוחות ביניהן סני עמודים עשה כסף מונח ס'ת בגדו
של ארון ועלו ס'ת מונח בגמ' מפרש מעיקר דף הוי נפיק מניה ויתוב עליה ס'ת
ובגמ' ר' מאיר הוא מזר הארון מאי עביר ליה לעולם בגומה מן סדר:

ולרבו מאר עמודים היבו קיימי מבראו ומא לרעת ר' מאיר שהאמת סשה טפחים
בשתי ידיו בארון מקום סתיה בו מונח ס'ת שלמשה ארכו של ס'ת לרחב
הארון וסני עמודי בסף היו מן לארון וכך פירשו בגמרא התנאקות פקסו אע"פ ס'ת

דיווח הרבה לר' מאיר בכל האורך לכד מכנגד ס'ת ותורו פשוט היה לו שהיו מונחם
בגד ראש הארון סבת מונח ורש' פירש ול' ר' מאיר עמודי היבא קיימו כיון דמנוד
טפח מכאן וטפח מכאן כרונח הארון שלא יהא ס'ת נכנס ויוצא בדוחק העמודים היבא
מנחי קלא ומעט את החלל לכל אפסר לומר שרעתו כבעלי התוספות ואפסר לומר
שרעת רש' שהעמודים היו ארוכים יותר משנים עשר טפחים ואם כן היבא מנח
ועובי כותלי הארון חצי טפח :

ולרבי יהודה שהאמה בת חמש לא נשתייר מקום בארון לס'ת בארכו כלל
וכרחו לא נשתייר כיון שם טפח שבו עמודים עומדין לאורך הארון
והס'ת מונח על הארון ששניו פלסטים וקדם ששגרו הפלסטים הארון דפח הוא
כפיק מניה ויתב עליה ס'ת ועובי הכותלים חכבע אח'ת שהיא רביע טפח ואף
למאן דגרים חכבע ומחצה שירדו מהחכבע הקטנה פו' מהם טפח וא"כ הוא רביע טפח
לרבו הכל הרמ"ס פרק ד' מהלכות בית הבחירה אכן היתה בקדם הקדשים במערב
שעליה היה הארון מונח ולפניו נצננת המן ומטה שהרי :

ברש' פירש תרומה שלם ארוגת עשה בכלל שנים של זהב וא"ל עץ ד' יכותלים
ושולים לכל אופתותים מלמעלה נתן של עץ בתוך של זהב ושל זהב בתוך
של עץ וחסה שפתו העליונה כזהב נמצא מנופה מכות ומחזן : זה זהב סביב כמין
כתר מוקף לו סביב מלמעלה משתו עשה הארון החיצון גבוה מן הפנימי עד שעלם
ממול עובי הכסופות ולמעלה היינו חסה וכסה הכסופות סובב על עובי הכותלים עולם
הוא למעלה מכל עובי הכסופות כל שהנח והוא סימן לבתר תורה ובזויות העליונות
סימוך לכסופות היו נותנין שני טבעות זהב מכאן וב' מכאן לרחבו של ארון והבדלים
נתנוין בהם וארכו של ארון מפסיק בין הבדלים חמ' דים וחצי בין כד לכד שהיו שני בני
אדם הנושאין את הארון מהלכות ביניהם וכן מפורש במונחות פרק סתי הל"ס :

והרמב"ן בסירוט התורה חילק על רש' ואמר שהטבעות היו בזויות התחתונות למטה
ממם סימוכים למנוח הארון כי הוא ררך בכוד סקיה הארון נשא וגבוה למעלה
על כתפות הכהנים ועוד טעם אחר שאם הטבעות למעלה יהיה הכוכב יותר במאור
ורחבע פירש שמונה טבעות היו בארון ד' למעלה לבני ור' למטה לסאת אונת
בהם ורש' ורמב"ן חוקיך עליו וחין דבריו נכונים כלל :

במאנת המשבן שנו ארבעה טבעות של זהב היו קבועות בו סתים בנמוני וסתים
בדרומא סתים היו נתונים הבדלים ולא היו זזים ממם לעולם וכו' מזה הלשון משמע שלא
כרכרו קראבע שפי' הטבעות היו בארון

הכסופות אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו עשוי כמון דף כיוסוי על הארון וא"ל
שהיה עביו טפח ארכו באורך הארון ורחבו כרחב הארון מונח על עובי
הכותלים ארבעתן והיה כולו זהב שהור :

ועשית סנים כרוכס זהב מקשה תעשה חותם חסני קצנת הכסופות כרוכס דמות
פרהיף תינוק מן הכסופות תעשו הכרוכס של אלת עשה בפני עצמם ותחברם אחר כך
לכסופות בתחילה השיל זהב הרבה בתחלת עשיית הכסופות והכה בפנים ובקורנס
באמצע וראשן כולשין למעלה וציד הכרוכס ככלו טע' קונתיו : והיו הכרוכס
פורשי

ענין מלאכת המשפט

פירוש כנפים למעלה שלא חנפה כנפיהם מוכנים לא כדושים וגבוהים למעלה אצל
 ר' אהיהם סיהא עשרה טפחים הכלל שבין הכנפים לכפורת כד' איתתו כסוגה וכנפיהם הים
 לאחיו נראה מכאן שהכנפין פניהם הים לחיו זה לצפון וזה לדרום והנפיהם כן הם
 מצפון לדרום שנאמר מוככים בכנפיהם על הכפור אבל בבית עולמים בכנפין של מה היו
 פניהם לבית כמו שנאמר בדברי הימים ופניהם לבית שהיו פניהם צדד פני הכהן
 הנכנס לפנים כך פירש רד"ק במלכים ב' וירושלמי דסקלים פירש ר' אמר רבי יוחנן באמה
 בת ששה טפחים היה הארון עשוי רבי מאיר היא וכו' דעתיה דר' מאיר ארכו של ארון
 פ'ו טפחים שנאמר אמתים וחצי ארכו אמתא סתא ואמתא סתא ופלבא אמתא תלתא
 וד' לוחות היו בו ב' שלמים וב' סלעים וכו' וירושלמי פירש ר' אבהו וצמתם בדרון הלוחות כל א'
 נאחת ארכן ששה טפחים ורחבן ששה הן ארכן של לוחות לאורכו של ארון נשתוויר שש
 ג' טפחים הן מהם חצי טפה לכל כותל נשתוויר ב' טפחים לבית ורחבו של ארון ע' טפחים
 שנאמר אמה וחצי רחבו חנותה סתו ופלבנות אמתה תלתא וד' לוחות היו בו ב' שלמים
 סכודים הן רחבו של לוחות לרחבו של ארון נשתוויר ג' טפחים חצי טפה מכאן וחצי טפה
 מכאן לכותל נשתוויר לשש מקום שסת מונח בהנכני דים לקום אמה באמה בת הטפחים
 היה הארון עשוי ר' יהודה היא דעתיה דר' יהודה ארכו של ארון וב' טפחים ומחצה וד'
 לוחות היו בו ב' שלמי וכו' כדלעיל: הן ארכן של לוחות לאורכו של ארון נשתוויר שש חצי
 טפה חצבע ומחצה לכתלים נוכח נאצבע ומחצה לכתלים מכאן ורחבו של ארון ז' טפחים
 ומחצה הן רחבו לרחבו של ארון נשתוויר שש טפה ומחצה הן מהם חצבע ומחצה לכל
 כותל נשתוויר חצי טפה מכאן ^{שבת היתר לשלום מקום שספר תורה מונח}
עוד שם ב' ירושלמי כיצד היו הלוחות כתובים חנפיה בן אחי רבי יהושע אומר המשנה
 על לוח זה והוא על לוח זה ורבנן אמרי עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה
נאמר אשר נוח אהבתם לעשות עשרת הרברים: ר' שמעון בן יוסיגומר עשרים על לוח
 זה ועשרים על לוח זה שני וכתבם על שני לוחו חכמים מזה ומזה הם כתובים
הארון לרעת ראב"ע היה לו ד' רגלים והכדים היו בטבעות שהכל הרגלים וגם למעלה
 היה לארון ר' טבעות לנווי ויהי מבין חולק עליו בזה שאמר שהיה לו רגלים
 אבל מורה לנו שהטבעות היו למטה כשיליו והארון היה ישר למעלה מכתפי
 הנושאים אותו לכבוד:

לחם הפנים אסור לבא חוץ כדאמרין במנחות כל המנחה אשר תקריבו וגו'
 לרבות לחם הפנים לחימוץ לאזהרה שלא יחמוץ:

מנחות פירש סתי לחם מהני לחם הפנים גילוסות אחת רחת ואכפות שהים סתים
 וברפום היה עושה אותן וכשהוא רותן נותנין לרפום כדי שלא יתקלקלו בבט'
 ג' רפוסין הם נותנה לרפום ועדין הוא נזק וכחין רפום היה לה כחנור וכשהוא דורס
 נותנה ברפום כדי שלא תתקלקל: ולהדרה לרפום קמא כיון דרפי לה נפחא
 רפי' פירש ומתקן הבזק בתוך הרפוס משמע שסובר שהרפום מחוץ לחם: והתוספות
 אמרו אי אפשר לברר אט הרפום בתוך הלחם חו הלחם הוא בפנים: ומתוך הסברא
 נראה שהלחם בתוך הרפום אבל מראשיתו כבמ' ולהדרה לרפום קמא ומסיב כיון דרפי
 להנפחא משמע שהלחם חוץ לרפום שאם היה הלחם בתוך הרפום היכי מנפחא

קדמו

אגרת פלאכת המשכן

פרטום הן קע'רותיו של שלחן תו' אתמר לחם הפנים כבוד ענשין אונת ר' תניא אמר
 במין תיבה פרוכה ר' זוטא אמר במין ספינה רוקדת פירשו במין תיבה שניטל
 כיסופיה וסתיו רפנותיה זו כנגד א כך הלחם היה לו סני רפנות וסלויים
 ורחבים כזה במין ספינה רוקדת ואין לה סלויים אלא מלמעלה רחבה
 מלמטה כלה והולכת עד כאנכע וסני ראשית חרין וכו' אמר
 תניא במין ראמר באין ספינה רוקדת מתני' לחם הפנים ארכו עשרה טפחים
 ורחבו חמשה אפחים וקרנותיו שבע אנכנות וכו' השלחן ארכו עשרה ורחבו חמשה לחם
 הפנים ארכו עשרה ורחבה חמש ב' זן ארכו כנגד רכבו של שלחן וכו' טפחים ומחנה
 מכאן טפחים ומחנה מכאן במנא ארכו ממלא רחבו של שלחן רכוריר יהוד ר' מאיר אמר
 השולחן ארכו יב טפחים ורחבו שש לחם הפני' ארכו עשר ורחבו חמש נתן ארכו כנגד
 רחבו של שלחן כו' טפחים מכאן וטפחים מכאן וטפחים דיוח באמצע כדו טיפס
 הרוח מנסבת בהס' וכו' וארכו שניסין ס' זה היו סס משולגין מראשיהן סקו סומכים
 בהס' כל אשר זה וסניס לסדר זה ועשרים ושמונה קנים בחצי קנה חלול ארבע עשר לסדר
 זה וארבעה עשר לסדר זה פירשו קרנותיו שהיה מרבוך בנך לכל זווית כראשי
 הרופן כעין קרנים ואורך הדין שבעה אנכנות והקרנות כסופים בתוך הלחם
 כדאמרין ב' אמר והראש פירש קרנותיו כמו רפנותיו ר' גובה לחם הפנים מסני
 דרין וכן נראה מפרש הרמב"ם בתורה שהוא פ' שהרפוס נעשה כזורת הלחם ארכו
 עשר ורחבו חמש וקרנותיו שבע זה לא כדברי רש"י שפירש וקרנותיו סמדיבך

בנך לכל זווית כעין קרנים
 בנמרא עוכח ססלס פנימות היה לחם הפנים ככל דר כדו לסקע בהן השלטה
 קנים כדו שלאיסיה גבוהות השני סדרים כי אס ט' טפחים מן השולחן
 למעלה ששה חלות כל חלה וחלה ב טפחים ומחנה לדעת ר' יהודה ולדעת ר' מאיר וכו'
 טפחים למעלה מן השלחן היה מקדש ופירשו ונספח מניה שאם היה נתון מידו באויר
 השולחן בגובה זה היה מקדשו ליפסל בלינה ואעפ"ה הקנים משקעים אז אותם בלחם
 מכל מקום מגבוהים הלחם מעט כיון דלחם הוי טפח לח חשיב ליה כד מפורש בנמרא
 אמר רב הונא פת גובה טפח סגן מנינו בלחם הפנים טפח ופירשו שמו לחם הפנים ואין
 פנים פמות מטפח וטפחים פ' כל שעה בנמרא כהרי"א עובדי טפח
 בנמרא קערותיו אלג רפוסין כפודיו חלו כזיבין קאודינאלו סניסין ומנקיותיו
 אלג הקנים אשר יוסך בהן טפחין בהן את הלחם
 וכו' טפחים ומחנה מכאן וטפחים ומחנה מכאן פירשו התוספו' טפח של עובי הלחם
 היה בכלל כחלל זה

תניא בידי רבנא מערב שבת ושמן פרסי' לקנים ולמחר בחצי היום מוסלקן ומאדר
 אחרים בלא קנים ע"כ ולמנואי שבת נכנס ומנכה ראשה של חלה ומכניס
 קנה תחזיה ומאור ומגביה חלה ומכניס קנה תחזיה פרשו חלה הסניה נתון שלטה
 קנים על התחזיה אחת מכאן ואחת מכאן ואחת באמצע וכן על הסנית כין לחם
 לל ז' ארבעה חלות האמצעיות שכל לסדר נריכות ב' קנים תחת כל אחת ואחת הרי
 יב קנים והעליונה אינה נריכה כחאס ב' קנים לפי שאין משאוי עליה שיכבדה על שלמא'

אזהרה מלאכת רמשון

הימנה ע"כ • התחזונה אינה זריכה כל עיקר לפי שמונחת על טהרו של סולחן
 מתניתין שני סולחנות היו באולם בפנים על פתח הבית אחד של שיש וא' של זהב על
 של שיש נותנים לחם הפנים בכנימתו ועל של זהב נוציאתו שמעלין בקדש
 ולא מורידין וא' של זהב בפנים שעליו לחם הפנים תמור: וד' כפנים נכנסין שנים
 בידם שני סדרים ושנים בידם שני בזיכין וד' מקדושים לפניהם שנים לטובל שני סדרים
 ושנים לטובל שני בזיכין המכניסין עמדים נכנסין ופניהם לדרום והמוציאין עומדין
 בדרום ופניהם לנכנס חלו מאשכין וחלו מנחין וטבחו של זה כנר טבחו של זה כנמ'
 לפני תמיד פרסו חלו מושכין ועד שלא יגביהו חלו מן השלחן חלו מניחין יגבאו ונתנוהו
 על שלחן של זהב שהיה באולם הקטירו הנזיכין והחלות מהלכות לכדגים •
עמא פרק א' ל הממונה תנא סולחן נכנסין מסיך מן הכותל בני אמות וטהרה ומורה
 בדרום מסוך מן הכותל שני אמות נעשה מזבח ממו נע ועומד באמצע ומסוך
 קמעה כלפי חוץ •

ועשית סולחן עצי שיטים אמותים שרכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו פירש' גובה
 רגליו עם עובי הסולחן ונפית אותו זהב טהור ועשית לו זר זהב סביב פירש'
 שימין לכתר מלכות שהסולחן עם עושר וגדולה כמו שאומרים סולחן מלכיה וכו' ועשית
 לו מסגרת טיפח סביב פירש' בדבשא ונחלקו בו חזל ים אומרים למעלה היתה סביב
 לסולחן כמו לבזוזין שכספת סולחן שריש ויש אמרו למטה היתה תקועה מרגל לרגל
 בד' רוחות הסולחן ודף הסולחן סוכב על אותה המסגרת ועשית זר זהב למסגרתו
 פרש' הוא הזר האמור למעלה ופירש' כך כחן שעל המסגרת היתה •
 בגמרא והאיכא מסגרתו כמאן דהמר מסגרתו למטה היתה ולמחן דהמר מסגרתו
 למעלה היתה פירש' הוה מפרקא ופירש' ופאיכא מסגרת דגובה טפח
 למטה היתה ארבע דפין רחבין טפח קבועים על נדיהן לד' רוחות והיה דף בסולחן
 מונח על אותן דפין כעין כסוי כשרוצה נוטלו משם שלם היה קבוע עליהם פירש'
 מפרקא כעין פרקא שלם היתה זקופה כסוה לא משופעת נעשה כלפי חוץ וחין
 הלחם סדניה עליה •

ועשית לו ארבע טבעות זהב ונתת חת הטבעות על ארבע הפאות אשר לארבע רגליו
 פירש' כרגלים תקועות כנגד ראשי המסגרת והוחן הטבעות יהיו לבתים
 להכניס בהם הכדים לשאת בהם הסולחן •

ועשית קצרותיו או הרפוסים הני' וכפתיו או הכזיכין שנתיבן בהם הלכונה ומשימים
 הכזיכים על הסולחן כיון הלחם לד' מאיר ולד' יהודה כחללה של הלחם העליון
 בעצמו וקשותיו או הקנים לפי' רש' וננקיותו או כניפין של זהב ובגמרא יש אומ'
 בהפך קשותיו או הסנ פין סמקסין ואחזיקין הלחם שלא יסכר ומנקיותו חלו הקנים
 שחנקים את הלחם שלא יתעכס הרמב"ם פירש' וקשותיו או הכניפין ומנקיותו חלו
 שנים והתרגום סתרגס מנקיותו מכלתיה טונה בדבריו האומר מנקיותו חלו
 מן הסניפין אשר יוסך בהן זהב טהור על הקנים שהיו על הלחם כמו סך
 וכיסוי הוא האומר ונתת על הסולחן לחם כנים שהיה לו כנים רוחם
 לכאן ולכאן ומגין ההלכות היו שנים אשר כאמור בפרשת אמור •

אגרת מלאכת המטבח

ואפ"ת אותה שתי עשרה חלות ושמת אותם שתי מערכות פירוש לו יב' חלות תעלה
סתי מערכות כל מערכה ששה חלות.

ארכו של סולחן לאורך הבית וכן כל הכלים חוץ מהארון והמזורה שהנחת היו
לרוחב הבית מן המטבח לדרום הרמ"ס והראש"ל חולק ונאמר מורה
ומערב היו מונחים ומחלוקת זה וזה פירק סתי הל"ש דף כ"ט ע"ב רבי סוכר מורה
ומערב היו הנרות מונחים ורבי אלעזר בר שזעון סוכר נסן ודרום היתה מונחת.
מרת המזורה הרמ"ס פרק' מהלכות בית הנדורה ארבע גביעים ושני כפתורים
ושני פרחים היו כקנה אמנעי של המזורה שנאמר ובמזורה ארבעה גביעים
משקדים כפתורים ופרחים ועוד פרח שלישי היה סמוך ליריכה של מזורה שנאמר
עד יריכה עד פרח ושלוש רגלים היו לה: ושלושה כפתורים אחרים היו בקנה
המזורה סמוך יונאין שש הקנים שלשה מצד זה ושלושה מצד זה וככל קנה וקנה מהם
שלשה גביעים וכפתור ופרח נמצאת כל הגביעים עשרים ושנים והפרחים תשעה
וקנה נורים וא' הכל מ' וכל הנרות הגביעים כקנים והנרות הקבועים כשש הקנים
היו חוץ מן המזורה כולן פנימ' א' הנר האמנעי וזה זה האמנעי פניו כנגד קדש
הקדשים והוא הנקרא ב' מערכי בראש שלרענו מעשה כל הנרות שנים אלא שפי
כולם נהפכים בנר האמנעי והאמנעי אשר פניו נר קדש הקדשים וסבתו
מונחים שגן ודרום א' כל לרענ' מי שחזר מורה ומערב מונחים כרענ'
הראש"ל וסבת האמנעים כנגד הנר האמנעי היה נקיף באמצע ולא היה לו
פיה למס כרענ' צ"ל ב' וקנה נאמר שבעה קנה אנכ"ד על קסאו דבר אחד
שצמיתו בן בראש ורש' לא הזכיר הנר האמנעי הוא היה נוסח ואפשר גם
כן לומר שהיה נוסח בעצ' וצ"ל ארבע נרות ופ' ב' נסן ואין הכרח אלא הסברה
ונתנת שהיה זקיף כשאר המנורות.

ד הגביעים רומים לכוננת אלכסנדרא שפיה רחב וסולתה קצר
הכפתורים כמין תפוחים כרותים שהן ארוכין מינה ככונה ששני ראשיה

ה כרין כמו פ"חי העמודים שהם כמין קערה ושפתיה כפולה לחון.
ז גובה המזורה היו י"ח אפחים הרגלים והפחים שלשה אפחים אשני טפחים חלק
וטעם שגן גביע כפתור ופרח רש' במנחות דף כ"ח ע"ב כפתור מדר אחד של
המזורה ובביע מדר אבי ופרח זר ש"ס כולם כעצ' אחד וטפחים חלק נוספה כפתור
ושני קנים יונאים מצדו אחד ה"ל וחד ה"ל ונמצאים ועולים כנגד גובה המזורה
לפ"ח כסדרה שגבוליהם תהיה כמעט כעגול.

ח ורש' פירש כאלכסון נאמין ועי' קראם שאזכר שגבוליהם כאלכסון ולסגן
הנרות הראש"ל א' צ"ל ונ"ח ה' א"ל ש' א"ז גס כן לסגן נמצאין ועולין
ובו נוסח חלק וטעם כפתור וב' קנים יונאים אמונו אחד ה"ל וחד ה"ל ונמצאין
ועולין כנגד גובה המזורה וטעם כפתור ופחים חלק נאמין טפחים סתק' ג' גביעים
כפתור ופרח ואין היתה לפני המזורה ובה נ' מעלות שגבוליהם הבה עומד ומאריך את
הנרות ומניח עליהם כלי שפניהם ועל קחיהם ועש' נותיה בשעת הטבח.

קנרות

אגרת מלאכת המשכן

א

הגרות היו מונחים מצפון לדרום לרוחב כמות לרעת הרמס ותרמכר אחר מורה ומערכ היו מונחים

במנחות מחלוקת רבי ורבי שמעון בן אלעזר דף ז' ע"ב

פסק תמיד נשחט תניח מערב עד בקר תן לה מדרתה דתהא דולקת מהולבת מערב עד בקר ופרשו תן לה מדרתה חצי לנג לכל נר דאין לך ליל ארוך שלא יהא לך כה כשעור

אלת המשכן תעשה עשר וריעות שש מסור אורך היריעה האחת כ"ח אמות ורוחב ד נמנח אחר שנחברו כרחבן היו ארבעים על שמונה ועשרים

רבי המשכן ארכו ממזרח למערב שלשים אמות שנהאר עשרים קרשים לפאת נגב תימנה וכן לזפון וכל קרש אמה וחצי הרי שלשים ורוחב המשכן מצפון לדרום עשר אמות שנהאר ולירכתי המשכן ימה וגומר נתן היריעות ארכן לרחבן של משכן עשר אמות אמצעיות לבג חלל רחב המשכן ואמה מכאן ואמה מכאן לעובי ראשי הקרשים ועוביין אמה נשתירויין אמות שמונה לזפון ושמונה לדרום מכפות קומת הקרשים שבבהק עשר נמצאו סתי אמות מגולות

יריעות ארבעים אמה שלשים מהן לבג חלל המשכן לארכו ואמה לעובי ראשי הקרשים למערב ואמה לכסות עובי העמודים שבמזרח שלא היו קרשים במזרח אלא העמודים שהמסך פרום וחלוי בוויין סבהן כמין וילון נשתיריו שמונה אמות פתלויין על אמצרי המשכן שבמערב וסתי אמות התחתונות מגולות כך מצאתי בבביתא דמדות אבל במסכת סבת אין היריעות מכפות חת עמודי המזרח וט אמות תלוינות אחרי המשכן והכתוב משיעו ונתת את הפרוכת תחת הקרשים וחס ברבוי הבביתא נמצאת פרוכת משוכה מן הקרשים ולמערב אמה וחלוי היריעות היו לבג היריעות התחתונות של תכלת וארגמן וכולש הם הנקראים משכן

יריעות עזים הם הנקראים יריעות עזים הם הנקראים ואלים מאורמים הם הנקראים מכסה לאהל

פנת פרק הזרק סדי אורכיהו לפותיא דמשכן כמה הויא כ"ח דל עשר לאגרא פסא להו תסע להאי גיטא ותסע להאי גיטא כר' יהודה דאמר קרשים למטה עוביין אמה ומלמעלן כלין והולכין עד כאכבע עגליא אמה דאדנים כר' נחמיה דאמר בשם שמלמטן עוביין אמה כך מלמעלן עוביין אמה מגליא נמי אמה דקרשים סדי פנתיהו לאורכה דמשכן כמה הויא ארבעין דל תלתין לאגרא פסא להו עשר כר' יהודה מכסיה אמה דאדנים כר' נחמיה מגליא אמה דאדנים כל עניין של וריעו מנואר שם ויריעות עזים היו לאהל על המשכן עשתי עשרי וריעות אורך היריעה שלשים באמה ורחב ארבע באמה וחברת חמש היריעות לבד ואת שם היריעות לבד ואל של ננה של עזים היו פורסין על היריעות התחתונות נמצא שהיו ארבע וארבעים על שלשים ששנותן ארכן לרחב המשכן כמו הראשונות נמצאו אליו עורפות אמה מכאן באמה מכאן לכסות אחת מסתי האמות שנשארו מגולות מן הקרשים והאמה התחתונה של קרש שאין היריעות מכסה אותו היא האמה התחתונה

בגב החצר לפי שהארכים גבהן אמה

אגרת מלאכת המשכן

תפלת את היריעה השפית למול פני האהל. אותה היריעה העורפת בעלונות ונתר
 מן העצונות חזר רחבה רהינותי אמות היה תלוי וכסול על המסך שבמזרח כנגד
 הפתח דומה לכלה ננועה המכוסה בנזף על פניה. ונחצי היריעה תסרח אחורי המשכן
 לבנות השתי אמות שהיו מגולות בקרשים. וקחמה מזה והחמה מזה באורך יריעות
 האהל שהיו עורשו על יריעות המסכן שהיו יריעות המסכן חרפן כל יריעות האהל
 ארכן ל' וקיה סגור על ידיו המשכן כנסון וברדו למרה תגרה דרך ארץ שהיה אדם חס
 על יפס. אחורי המשכן הוא בר מערבי לפי שהפתח כמזרח שהן פניו ננסון ודרום
 קרויים נדרין לימן ולשאל. לולאות נראה לי שזורתו כד. סנקראים ענוכים
 ונקראים נורתן כזה. והיו יריעות הפתחות שהיו של תבלת וכו'. והיו של
 זקב. ותחשים היו גם כחופין זה יריעות של עזים של נחשים:

רשי סוף פרשת תרומה ואלו היריעות של עזים היו קשוריהם מיתרי ונתדות תקועו
 בארץ של אונדס הרזח כמו בקלעי החנה וזהו שרשי יוכל ותודותיו וכל יתדות החנה
 נחשף כחן נגרו נחשפת עשנין ליריעות האהל ולקלעי החנה קשורים במתרים
 גתלים נזכרין מכבוד ספולי היריעות שלא יעשו נדחם ואומר חצי ססמן מכיח עליה
 שהם תקועים בארץ לכן נקראו יתדות ונקרא זה משיעני אהל כל יעצן כל יסע
 יתדותיו על כל. ואפשר לומר שזה לא היה כי אם יריעות עזים הנקראות יריעות
 האהל אבל לא היו כשאר יריעות המשכן שהיו של תבלת וארמן וכו'. שהן היו
 משומרות מקרחת עש יריעות האהל שעליהם: וזהו שרקרקרש' באחר עשנין ליריעו
 האהל כי יריעות תבלת וארמן נקראו משכן כמו שגא זאת המשכן תעשה ו' יריעות.
 אבל בעזרות תחשי' לא נתברר לי חיד היו משומרים מקרחת של אונדס. ואפשר לומר
 שגם היו להם מיתרים ויתדות כמו יריעות האהל לרע' רש' ולרעת מי שאומ' שעזרות
 אים נזכרים ועזרות תחשים היו גם מבסיס הקרשים כנזכר במדרש שהובא ממערב
 בודאו היו להם יתדות ומיתרים. וליריעות תבלת וגם ליריעות עזים לא היה נדר
 לשמרים מקרחת. ובמפתח המשכן נראה בפירו' שעזרות אים ותחשים לא היו כי אם
 לבג' על' כרעת רש' אבל מצאתי בספר שהובא מעדני רוכז לשון ברויתא וכו' שהקמ'ם
 חזרו שזכר שגם הגתלים היו מכוסים בעזרות אלים ותחשים.

ועשית מכסה לאהל עזרות אים מאדקים ללאתו גם של יריעו עזים תעשה עוד מכסה
 אחר של עזרות אילים מאדקים. ומכסה עזרות תחשי מלמעלה. ועוד למעלה
 ועזרות אילים מאדקים מכסה אחר מעזרות תחשי מלמעלה ואל השתי מכסאות לא
 נזכרים אלא בג' כזו. ארכן ל' ורחן י' או רבדו ר' בחזיה. ולרבדו ר' יהודה מכסה
 זו היה שני של עזרות אלים ונחצי מעזרות תחשים. שבת דף ש' ע"א גמלא לר' יהודה
 היו ג' מכסאות לבג' של תבלת וארמן ושל עזים ושל אילים ותחשים. ולרעת ר' בחמיק
 חרבע זו על בג' ושל תבלת ושל עזים ושל אילים ושל תחשים:

ועשית את הקדשי למסכן עני שאים עומרים. שהיו זקופים ולא היו שוכבים. ו' אמות
 אורך הקדש למדנו בגובה המשכן ו' אמות נאמה ונחצי האמה רוחב הקדש למדנו
 ארכו של משכן ל' קדשים כנסון וברדום ממזרח למערב ל' אמה שתי ידות לקדש הא'
 זה זרין שני רחב הקדש המצנע על מא' בגובה אמה ונחצי רביע רחבו מסוף ורביע רחבו

אגרת פלאמה דמשכן

לכאן והן הן הידות ולמות בעדות מכניס בארניס שהיו חלולים והארניס גבהן אמה
 ויושבין דרנפין מ' זה אכל זה וידות הקרם הבכנסות בחלל הארניס חרונות משלש
 דוחותיהן רחב הארץ עשוי שפת הארץ סיכום הקרם את כל ראשי הארץ שאם לא
 בן נמצא רוח בין קרם לקרם עשוי שפת שני הארניס והוא שראר ויהיו תואמים
 מלמטה שיחרון את זרי הידות כדי שיתחברו הקרמים זה אצל זה :

וזה לטון רש' במרחק צ"ח בהזרקה והקרשים חרוניס למטה בחמצע חצי אמה רחב
 בגובה אמה ובשאר חצי אמה לכאן וחצי לכאן והן שתי ידות לקרם הא' ומחסר מן הידות
 מבחון ומסוי צדוהן לרכוב על עיבוי דוסני הארץ כסנעץ שתי ידות לשתי ארניס כדי
 שיהיו הקרמי תכופות ומסולבות אשה א אחותה ולא יהיה עיבוי הארץ מפסיק ביניהם
 ולטון המסנה במספת המסכן ומסוע כפי שפירם כפרשה וזה לשונו וחורן הקרם למטה
 רביע מכאן ורביע מכאן וחורן חצוי כאמצע ועשה שתי ידות כמון שני חוקים
 ומכניס לתוך שני ארני' ולטון חורן למטה רביע מכאן אין פירושו שחורן לחון כי אם
 חורן כמון כספיר רביע רחבו מכאן ורביע רחבו מכאן וכזה נמצא שחורן חצי רוחב
 הקרם באמצע דהיינו ב' רביעי אמה ופירו זה מוכרח מלסון המסנה הכנייה שאחר זה
 וזה לשונו יהיה חורן הקרם מלמעלה אצבע מכאן ואצבע מכאן ונותן לתוך טבעת זהב
 שחי אפסר לומר שחורן לחון עיבוי אצבע ראס כן לא יהיו תמוס מלמעלה וארץ היה
 צותנו לתוך הטבעת אם הוא חורן ומשליך לחון לא וראי פירושו חורן הקרם למעלה
 באופן ששאר אצבע מכאן ואצבע מלחן להכניס האצבע לתוך הטבעת וזה מוכרח
 לדעת הרמב"ם לא היה שער קצוב לחורן שבאמצע הקרם לא כפי שיגור עיבוי שפת
 הארץ ופירוש הכרייתא שיהי חורן רביע חרנו מכאן לכסות שפת הארץ ורביע חרנו
 מכאן לכסות שפת הארץ ובאמצע הקרם היה חורן חצוי של כל החורן שבאותו הקרם
 לכסות שפת ב' ארני' ולברכיו יהיו ד' שפתי הארץ שונים בכל צדדין אכל לפירו' רש' קוה
 שפת הארץ שבאמצע הקרם כרוחב רביע הקרם שהוא כ' טמחים וגדל ושפתיו האחרו
 עיבוי דבר מונע לפי שיגור הארץ של היר' מג' צדדיו ועיבוי שפתי הארץ לא נתפרם לתוך
 ולברכיו המסכן ימה תעשה ששה קרשים הרי תשע אמות ופ' קרשים למקצועות אחר
 למקצוע שפונית מערכת וא' למקצוע דרוחית מערכות כל הקרשים בסדר
 א' לא שאלו השתי ארני' כולן בחלל המסכן פי אם חצי אמה חצוי וחצי אמה חצוי וראת בחלל
 להסלים רחבו ליער והאמה מזה והאמה מזה באלת כפגד עיבוי הקרשים הנכונים
 והדרומים שיהיה המקצוע מבחון שנה ויהיו תואמים מלמטה של א וסביב עיבוי שפת
 הארני' לפרסוק זה מזה כמו שאמרנו שיהיו צדדי הידות חרוני משלש צדדיהן ע"כ
 רש' ומכאן לא הכריח שיהיו חרוניס הידות מעצדיהן פי אם מרומ' א' בין קרם לקרם
 אכל מג' צדדיהן לא יש סוס הכרה ולזה פ' רש' וקרם המקצוע שבסדר יתערכב בהכרח
 ל' שיהיה חורן לרחבו בעיני כנבר חרן של צד קרם הנפוני והדרומי כדי שלא יפ' חורן
 הארניס ביניהם כ' גס' ככולם יש לומר שיהיו חרוני' ב' רחבם כדי שלא יהיה סוס סני בין
 קרם לקרם זה מזה מזה מצדד' לומר לתוך כל סון רש' ויחדיו יהיו תמוס על ראשו
 הטבעת האחת כל קרם וקרם היה חרון מלמעלה כרחבו ב' חרוניס ב' צדדיו כדי עיבוי
 אצבעת ומכניסן בטבעת אחת אכל לא ידעתי אם או הטבעת היו קבועי און מטולסלוס

אגרת מלאכת המשכן

ובקדש שבמקדש היה טבעת בעובי הקדש הרומי והצפוני וראש קדש שבסדר מערב
 נכנס לתוכו נמצאו שני הכותלים מחוברים. והיו שניה קדשים הן האמורות למעלה
 תעשה ששה קדשים ובקדשים למקדשות נמצאו ששה קדשים בסדר המערבי כך
 שניה במסנת מעשה סדר הקדשים. הקדשים היו מנוסין זהב מפני ומחוץ כך נראה
 ממש הבתוב ולזה היו הכרמים שהיו בחוץ גם כן מנופים זהב כדי שלא יהיה נראה
 שום מקום בלי צמי זהב בקדשים. וכן מצאתי בספר שהובא מערבי זה לסגנון. הרי
 ד' כיוונים למעלה יריעות תכלת. ויריעות עזים ואלים מאדמים ומכסה תחשים וכו'.
 וכן בכתבי המשכן היו קדשים מנופים זהב ועליהם ארבע כיוונים. יריעות תכלת
 ויריעות עזים. ועורות אלים. ועורות תחשים. הרי ד' כותלים. הריחמשה. הריח
 הרי שבעה ארבעה בל' קדשים. חמשה בקדשים ששה בצפוני. הקדש מכפנים. שבעה
 בניסיון מבחוץ. אף עונתן של קדשים מקום הכריתין היו מנוסין זהב שנאמר ואת
 הקדשים תעשה זהב ואת טבעותיהם תעשה זהב בתים לכרמים שאין תל' בתים
 לכרמים ומה תל' בתים לכרמים אף מקום שהכרית נכנס היה מנופה זהב כיצד היה
 עשה נטל סתי ספי שפוסית של זהב ארבעה של כל אחת אמה ומחצה ונותן
 בחללו של קדש מקום שנותנין את הכרית ע"כ.

ועשית כרמים עני ששים חמשה לקדשי בלע המשכן האחר. אלו החמשה שלשה הם
 אלא שהכרית העליון והתחתון עשו מסתי התיבות זה מברית עד חצי
 הכותל וזה מברית עד חצי הכותל. אבל האמצעי ארכו כנגד כל הכותל מקצה לקצה.
 והעליונים והתחתונים היו לפי טבעות בקדשים ליכנס בתוכם סתי טבעות לכל קדש
 אחר למעלה בסוף ב' אמות וחצי מראש הקדש. וטבעת אחד בסוף א' אמות וחצי מראש
 הקדש. היינו ב' אמות וחצי מלמטה וכן טבעות וטבעות ה' אמות אבל לכרית התיכון
 אין טבעות אלא הקדשים היו נקובים בעוביין והוא נכנס בהם דרך הנקבים שהיו
 שם ונכנס זה מול זה והכרמים העליונים והתחתונים שבסוף וכרמים היה כל אחד מהם
 ט' אמה והכרית התיכון שלשים אמה. ושבמערב העליונים והתחתונים היו כל א'
 ששה חונות והתיכון יב אמה. כך היא מפורשת במלאכת המשכן.

וציפית את הכרמים זהב לא שפיה הזה מרובק על הכרמים אלא בקדש היה קובע
 כמין סתי פיסות של זהב כמין בני סדקי. קפה חלול וקובען חלל הטבעת
 לכאן ולכאן ארכן ממלא את רוחב הקדש. והכרית נכנס לתוך הפה וממנו לטבעת
 וכן הטבעת לפה הסני. ונמצא הכרמים מנופים זהב והכרמים האלו העליונים
 והתחתונים מבחוץ היו כולטות. הטבעות והפיסות לא היו נראים בתוך
 המשכן אלא פל הכותל סנה וחלק מכפנים:

דף צ"ח' הוורק והכרית התיכון בתוך הקדשים. תנח נכס היה עומד. רסו שאמר
 שהקדשים כולם נתוני' באדני' לצפון ולמערב ולדרו' היה נתנו ומכרם
 לצלוסת הרומות ואין כך אומין וכול לעשות כן וכנס היה נכסף מאליו עד כאן.
 מתוספות אמר ר' רהבא רקאמר שהכרית התיכון היה שסבב ג' רוחות פלוג אבריתא
 דמלכא המשכן דהתם אפרו שלא היה נש' אלא היה שם חמש כרמים סנים למעלה וא'
 שתחיל ונתחלת אורח המשכן עד חצי. ונאמני מתחיל משם ואילך עד סוף הרוח וכן
 למטה

אורת מלאכת רבישכין

למטה היו כ' ברומים כענין זה אבל האמנעי היה הולך מרומה מדרה עיר דוח מערב והיו
מן הקנה אל הקנה ולא היה מקוף כל שלם רוחות.

העמדת מסכן משמע כדברו התוספתא וזה לשונו הגדולים ארבע שלשים אמה
כנגד כ' קדשים. ואמנעו ארכו שבעים אמה כנגד שבעים אמה שמשקיע
באמצע הקדשים לכסוף ולמערכ ולררוס מן הקנה אל הקנה. עד בחין לשון המסנה.
ובתרגום יונתן בן עוזיאל. ונגדא מניעמא בגו לוחיא מסלבים מן סייפי לסייפי מן
אילנא דנניב אברהם בבארם דשבע וכד עברו ישראל ית ימא קטעו
פללכיא ית אילנא ועל קהו לימא וקוה שפי על אנפי מיה וקוה מלאכא מכורח דין הוא
אילנא דנניב אברהם בבירא דשבע וכלי תמן בשום מערא דר'. ונסכנה בני ישראל
מעברו מניה נגדא מניעמא אורכיה שבעין אמה ופריסן מתעכרן ביה דבר הוה
מוקף ית משכנא קוה מסגלגל הוא כעכנא חומר חומר על מלגולו ללוחי משכנא וכד קוה
מתפרק קוה פשיט הי כחוטרא עכל.

ועמית פרכת תכלת וארמון. ונתת אותה על ארבעה עמודי שטים. הפרוכת
ארכה עשר אמות לרוח המסכן ורחבה עשר פגהן של קדשים פרוסה
בשלושית של מסכן שהיה ממנה ולפנים עשר אמות ומאנה ולחץ עשרים אמה.
בפוא בית קדשי הקדשים עשר על עשר שפאמר ונתת את הפרוכת תחת הקדשים
המחברים את שתי חוכרות של דענת המסכן רחב החוכרת עשרים אמה וכספורסה
על הגב מן הפתח ולמערכ כלתה בשני שלוסי המסכן והחוכרת השני כסתה שלישו של
המסכן והמותר תלנו לחמורנו לבפנת את הקדשים. ונתת אותה על ארבעה עמודי
שטים מצופים זהב ויהם זהב על ארבעה אדני כסף. ר' עמודים תקועים בתוך אדני
כסף וחונקלינות קבועין בהן עקומים למעלה להוסיב עליהם בלונם שראש הפרוכת
כרוך בה. והאונקלינות הן הונין שהדי כמין וונין עשויון.

ועמית מסך לפתח האהל הוא וילון מרתו כמדת הפרוכת עשר אמות על אמות ואין
הפרס ביניהם אלא שהפרוכת היה מעשה חושב ועשה אותה כרוכים שהיה
אריגה על שתי קירות והצידים שמשני עבריה אינן דומין זה לזה ארו מנר זה ונשר
מנר זה לרשו' ורמבם כתב פ"ח מכלי המקדש כל מקום שנאמר כתורה
מעשה רוקס הוא שתמיה הצורה הנעשת כאריג נראח בנד אחד בלבד ומעשה חושב
א"כ הוא שתמיה הצורה נראית מאני נרדים פניו ואחר-כך מקום שנאמר בתורה שם אר
שם משור נרוד להיות החוט כפול ששה ומקום שנאמר בד א"כ היה חוט אחד לברו כשר
ומנה מן המוכח לעשות כפול ששה ומקום שנאמר משור לבר נרוד סתיה חוטן כפול
שמונה. הרמבם שם הארבעה מן הוא הצמד הצבוע ארוס. ותולעת קוה הצמר הנבוע
בתולעת. והרא"ב משיב נאמר. ארבעה צמר הצבוע בצבע ששמו ארבעין.

סוף פרק ח' מעשה רוקס פרצוף אחד. מעשה חושב שני פרצופין.
ורושלמי דסקלים ר' יודא נר' נחמיה חד אמר מעשה רוקס ארי מכאן וחלק מכאן
מעשה חושב ארי מכאן וארי מכאן. ונרינא אמר מעשה רוקס ארי מכאן
וארי מכאן. מעשה חושב ארי מכאן ונשר. מכאן. עוד שכ במה ניתח תנא מסמיר
נחמיה רוקס מעשה אחר. לפיכך פרצוף אחד חושב מעשה אורג לפיכך שני פרצופין.
תמח

אגרת מלאכת המשכן

אמא פרק ב' לו כהן גדול וכו' ושלמי דסקלים * והיילון הוא מעשה דוקס בלו
שיורים * והפרוכת היה לה ד' עמודים נראה לו ששני עמודים העמודו נבד עובי
הכותלים צפון ודרום ושני עמודים באמצע באופן שהיה בין עמוד לעמוד ש'ס' אמות
ושלוש עשר עובי חצי העמוד שבאמצע והיילון היה לו העמודים והיו ג' עמודים
באמצע באופן שהיה כ' אמות וחצי בין עמוד לעמוד עם עובי העמוד ועובי העמודים
האמש של המסך של הפרוכת פ' רס"ו שהיה עוביין אמהי אבל הארבעה עמודים של הפרוכת
לא מאצתי כירור עוביין והאברה נותנת שלא חיו כל כך עניס כדי שלא יקמו
כל כך מקום בקדש שאלו של היילון בחדר היו עמודים :

נעשית את המזבח עני שש'ס' אמות אורך וחמ"ס אמות רוחב רבוע יהיה המזבח
ושלם אמות קומתו * בק' מצ' מזבח החיצון מחלוקת רבוי יהודה ורבוי וסי
רבי יהודה סוכר רכרוס כדצ'ס' שה' המרובע חמ"ס על חמ"ס בגובה שלם אמות * ורבי
יוסי סיכר באמר כאן במזבח החיצון רבוע ובאמר כאן במזבח הזהב רבוע מה להלן
בבהו פי' שנים בארבעה אף כאן פי' שנים בארבע * נמצא לרעתו היה גבוה עשר
אמות ומה אני מקיים ושלם אמות קומתו חמ"ס שהוכח ולמעלה שירדתי כמין ירדות *
ועניו מ' ארשות סגול' הרסן וקס' כמין בסוף קררה של מצ' ד' ר' ו' ל' בית יר'

פוזקתיו ל' קבל רס' הוכח' * וצולגתיו כמין אונקיות כסופין ומכה בהם
בכסר ומחסיין כהן על גחלי המערכה שימחר שרפתן וכלפין חל' נזורות * ומח' ותיב
בית קבול יש להם ליטול בהם בחלום מן המזבח החיצון ולבטח על מזבח הסניני
לקארת * ועשית לו מכבד כמין לבנוס עשוי חורין חורין כמין רש' ונתת אותה
תחת כרכוב המזבח מלואה ויתתה הרשת עד מצי המזרח * תרגם ונתן כן עשויה
ותתן ויתת תמות מאבני מרכבא מלרע ויתתו מזרתא על סלגות מרכבא ואין ציול
במזרח פירוש עץ והבירסא אמתיות שרדך להיות גרמא ופך כפידים כפ' ויקהל והוא
חתיכות של כסר או אש ודוק או גומרא דאשא ועשילי מרבהא כסיל עשילי קנקל ולא
יתמי ל' ארעא ובס' בין ויתת כהניא מע' ל' קנקל וזארהרין ויתת על מרכבא נראה
מתרגום של יונתן שהמכבד לא היה ממש לכנת' המזבח רבוק אלא היה כמו המוכב
של עובי כית עולמים שאס' וסול עץ או גחלת לא היה נוסף ל' ארץ אלא היה מקבל
המכבד והיה עשוי כמין רשת שלא יסול למטה ל' ארץ * זה הבנתי מהתרגום אני הכותב
וחצי זלתי לא עשה כך כמין עשה המזבח מכבד רבוק לכנת' המזבח ונרדך לומר
שלא ראה זה ז' תרגום של יונתן :

כרכוב המזבח הוא המוכב * עשנו למזבח חרץ סנינו כרסנו לצני והוא לסוף
שלם אמות של גבה מלא ג' לה' אמה כרכורי האונד הא' מה אני מקיים וב'
אמות קומתו חמ"ס סוכב ולא עולה חבל סוכב להליך הכהנים לא היה למזבח הנחשת
אלא על רחאו לגבי מקרנותיו * וכן סנינו כוכח' * איהו כרכוב בין קרו' לקרו'
ולפנים מהם אמה של הולך רגלי הכהנים שתי אמות הללו קרוס כרכב ודקרקע
שם וכתוב תחת כרכ' * ו' מלואה למרגו שהכרכוב היה כרוסנו ולכנס המכבד תחתיו
נתירן היתרץ ת'יו הו' חר' לצני וחר' לכהנים * זה סברסן לפני היה ותחתיו הלכוס
הוכבד והי' ערבה ער חצי המזבח והוא היה סימן למצי גבהן להכריז בין רמ'ס
עליונים

אורה מלאכת המשכן

עליונים לרמזים תחתונים וכגברו עשוי למזבח בית עולמים דוגמת חוט הקשר
באמצע • וכנס שהיו עולים בו אלפי סלא פרוסו הכתוב בענין זה כבר שמענו כפי
מזבח ארמה תעשה לי לא תעלה במעלות אלא כנס חלקה לא כך שנינו במכילתא
מזבח ארמה הוא מזבח הנחושת בעצמו שהיו ממלאין חלבו ארמה בחנייתן • רש"י סוף
פ' תנוה את גגו זה היה לגג אבל מזב' העולה לא היה לגג אלא ממלאין חלבו
ארמ' בכל חנייתן •

והכנס היה בדרגתו של מזבח מוכרל מן המזבח מלא חוט השערה • ודג' לוי מגיעין עד
לצה צמוד לקלעי הזר שברזס לרברו ר' יוסי ולרברו ר' יהוד' סאמ' דברים ככתבן ג'
אמו קומתו לא היה מורך הכנס אלא י' אמות כך מנחתו במסנה ל"ט מדות • הרמב"ם סג'
מחלכות תמורין ג' מערכות של אס עושין בראש המזבח בכל יום • ראשונה היא מערכה
הדולה שעליה מקריבין התמיד • שנייה בצה קטנה שמונה לוקחין אס במחתה להקטיר
קטור' שכלל וס' שלים' אין עליה כלום כי אס לקיים מצות האס שבא' סם תמיד תוקד בו
מערכה הגדול' מורחה וחוט' מורחה • וצורה מערב' ב' ד' אמו סמוך לקרן דרומי ומערב'
צפון' קרטי קרטי • אר' ר' יהודה כ' ככשי קטנ' יוצאין מן הכנס שבהם פונים ליםוד
ולסוכה ומוכרלים מן המזב' כמלא נימח שבה' סכוד' חבא' א' מ' מסום שבה' רכוע היה
בעשות את חצר המזבן קלעים לחצר סם מסוד' • ככר ידעת שכל מקום שבה' סם מסוד'
צריך להיות מוטן כפול ששה עשויים כמין קלעי ספינה נקבים מעשה קליעה
ולא מעשה אורג' ענוקים בכברה •

9 עמודי עשרים וארבע עשרים נחשת חמש אמות בין עמוד לעמוד הארבע
יוסבים על הארץ והעמודים תקועים לתוכן •

10 היה עושה כמין קונדריסין סקורין פאס ארכן ששה ספחי' ורוחבן ג' וטבעה נחושת
קצוע בו באמצע ובורד' שפת הקלע סביבו במתרי' כנגד' כל עמוד ועמוד
ותולה הקונדריס' דרך טבעו' כחלקי סבעמוד העשוי כמין ויו' ראש' זקוף למעל וראש' א'
תקוע בעמוד דומה הקלע היא קומת מחיצת החצר שהיה ה' אמות שבה' וקומה ה' אמות •
מחנוק' ר' יהודה ור' יוסי כ' קרטי הקרטי • ונבשרא דערובין פ' א' מפרס' סרעת ד'
והי' סוכה הקלעים ט' אמות כרו' סלא יבא' הכהן עומד ועובר על המזבח
והעם רואין אותו וקורבתיב וקומה חמש אמות ה' אמות מזבח ולמעלה • גר' יהודה
פ' לוי וסוד' גובה הקלעים חמש אמות • והמזבח ג' אמות דברים ככתבן •

נחשוקים כסף רש' מוקפין היו העמודים בחוטי' כסף סביב ואיני יודע אס על פני
כולס' ראש' בראשס' ראס' באמצע •

נרובח' החצר לפאת קדמה מזרחה חזשי אמה • אותן החמשי' אמה לא היו שתומי' כול'
בקלעי' פ' שסס' הפתח לא ט' אמה מזר' זה וט' אמה מזר' זה נבשרא רחב חלל'
שפת' אמה וזהו שנה' ולסער החצר מסד' כ' אמה • עמודיה' ג' ה' בין עמוד לעמוד עס' עכ"ו
העמודי' בין עמוד סכראש' דרו' העמר' במקצוע דרומי' מזרחית' עד עמוד הראשון סקול'
מן' האלטה כמזבח ה' אמות וממנו' לסני' ה' אמות ומן' הסני' לסלשי' חמש' אמות הרי ט'
אמת ל' ט' דרומי' וט' זנו' לרשון' מזרביעה' עמוד' שער החצר ה' אמות וממנו' לסני' ה'
אמת וממנו' לב' האמה אמות וממנו' לרביעי' חמש' אמות הרי עשרים' לסער החצר •

אנדרה מלאכת המשכן

וממנו לראשון מהשלשה שככתף השני האמות וממנו לשני האמות וממנו לשלישיה
אמות והיו טו אמות לכתף השני השני וכאופן זה תמצא שני אמות בג' עמודים חצי
סוף ביניהם רוח כי אם שני אורות וכן באופן זה ג' כל עמודי ההר סביב סחנת
העמוד שבמקצוע הרומית מזרחית הוא העמודי הדרום והעמוד במקצוע צפונית
מזרחית נחשב העמודי המזרחיים והעמוד במקצוע צפונית מערבית נחשב לצפון
והעמוד במקצוע צפון מזרחית נחשב למערב ע"כ פירש חכם מורי ז"ה ונא
העמוד נראה לו פירוש אחר ליכס הקצוות הג' שלפירושו יש כמה קצוות ראשונה מר
עמודי שני החזר שנירד לחסוב העמוד ח' מרד אושר החזר לח' יש עמוד למסך חלל
יהיה נשאר על העמוד שככתף . שנית שהכתפות אינם שווים סלה נחשב מרד
ימין השלשה עמודים ולזה נאמר שאלו שלישית העמוד שבמקצוע פעם נחשב לכאן ופעם
לכאן וזה שראוי לעד הוא שכל עמוד שבמקצוע נחשב חצי לדר הרום וחצי לדר מזרח
וכן העמודים הולם שבמקצועות באופן זה חצי לדר זה והרד שכבעד החזר
ג' באופן זה ג' עמודים במצב וחצי שכבר צפון וחצי שכבר דרום נחשב באחד . וראוי
לדבר שהרי המצד של המערב והקלע שבנידו תלוים סביבה נעמד ח' וכן נבד השני וכן
בעמוד של המקצוע תלוי הקלע שבנידו דרום וזה נתייחסו כל הקצוות כאר הטיב
גלרעתי חישב ונדד ועיני העמודים לא מצאתי כמה עוכין ונראה שהיו עוכין אמת
בממדי הוילון שליש' שהיו עוכין אמת :

ב אורך הצהר צלח באזה ורוחב האז' במחשים . החזר שבמזרח היתה מרובע חמש'
ע במחשים שהמזבן ארכו ל' נמצאו עשרים אמה רוחב לחתרו בין הקלעים
במערב ליריעות שבאחורי המסבן ורוחב המסבן עשר אמות באמצע רוחב החזר
בממדי רוחב צדדים אמה לבסוף ולדרום מן קלעי החזר ליריעות המסבן נמצא
החזר במזרח חמשים על חמשים .

עשה האפוד רש' לא חצו צד' ולא מצאתי בבריתא פירו' תכניתו וליבי אומר לי שהוא
תורה ל' מ' אחריו רחב כרחב ג' חיש ועשני כמו סיני של נסים דוככות
אזנים וחזר אותו מחזרו כנבר לבו למטה אשכיליו ומגיע עד עקיבו . והחשב
מחזר כראשו על שני רחבו מעשה אורה ומחריד לכאן ולכאן כדי להקיף ולהגור
בו והב' יפית מחוכרות בחשב אחר לימין ואל' משמאל עמחוריה הכהן לשני קנות רחבו
וכאן ק' עניינות לו על שני כ' צדיו ומן כמין שד' ריעות עשויות ממין האפור
ונכ' שלנת מ' אשני למטה מכתפיו מעט ולכני ההם קבועות בהם אחת על כתף ימין
ול' על כתף שמאל והמשכנות תנוות כראשיהם . ושד' עבותות הזהב תחכות
בשד' טבעות שחזן בשני קנות רחבו העליון אחת לימין ואחת לשמאל ושני ראשי
האשרות תקועים במשכנות לימין . וכן שני ראשי . שרשרות השמאלים תקועין
במשכנות שככתף שמאל . נמצא שהסן תלוי במשכנות האפור על לבו
מלפניו . ועוד שתי טבעות בשני קנות הסן בתחתית וכנגדן שתי טבעות
בשד' כצורת האפור מלמטה ב' ראשו התחתון המזכר בחשב טבעות הסן כל מול
שבעות האז' שוכים זה על זה ומרכיבן כפיתול תכלת תחוב בטבעות האפור
והסן שהיא תחתית החוץ רכוק לחשב האפור ולא יהא בר ונכדל הנלך וחזור א'
האפור

אנרת בלאכת המשכן

ט

יב האשור רחבו כדומה גבו של ארס מכתף לכתף וארכו מכנר אנליו הודים
 מאחוריו עד הרגלים ניש לו סתי ידות ונחמת ממנו כארזי לבאן ולכחן
 שמוגין אותן בהם והם נקראים חשב האשור וכו'. ותוסר עליו סתי כתפות כרו
 שיהיו על כתפות הבהן וקובע על כל כתף וכתף אבן שהם מרובע מושקע בכית
 של זהב ונפתח על שני האבנים שמות השבטים שמה על אבן זו ושמה על אבן זו
 פתולדותם לרעת הרמס בכל כתף ב' טבעות אחת למעלה נתונה במשבנות הזהב
 שבהן קסורים ראשי הפרשרות של החסן ואל למטה על חשב האשור למטה קסור פתיל
 תכלת ולרסי לא היו למעלה חסם טבעת והפרשרות תקועין במשבנות ונברותות
 של מלאכת המסכה כראיה בהרבה ברעת הרמס :

ובתבין שם יוסף ויפוסף וינאנו כה אותיות באבן זו וכל באבן זו וכך היו בתבין :

סמעון	רחובן
יהודה	לוי
זבולן	יששכר
דן	כפתלי
אשר	גד
בנימין	יהוסף

ועשה בכל כתף סתי טבעות א' למעלה בראש
 הכתף ואחת מלמטה לכתף למעלה מן החשב ונותן סתי
 עבותות זהב בסתי טבעות של מעלה והן הנקראין פרשרות
 ואחד כך מבנים קצות היבנותות של חסן בטבעות של מעלה
 בכתיפות האשור ומכנים שני פתילי תכלת שבשולי החסן
 בכ' הטבעות של מעלה מחשב האשור ומורידין את הפרשרות
 שבטבעות כתיפות האשור עד טבעות החסן העליונות כדי
 שירכסו זה בזה ולא יזח החסן מעל האשור ומלא כשלושם
 האשור עם החסן והיה החסן על לבו בשיה האשור מאחוריו וחשב האשור קשור על
 לבו תחת החסן הראשון הסיג ואמר אמר אברהם השליב
 לבעלות ואינו אלא למטה מאחוריו :

לרעת דשי כך היו כתובים בשוהם כה
 אותיות בכל אחד בנימין מלא
 פגמרא דמטה פרק אלו באמרון פרשו שמה
 הראשונים נכתב בה יהודה רחובן שמעון לוי
 דן כפתלי וסגי סיהודה מלך :

פוטא פרק אלו באמרון תר סתי אבנים טוכות היו לו לכהן גדול על כתפו אחת
 מכאן ואחת מכאן ושמות שנים עשר שבטים עליהם שמה על אבן זו
 נספה על אבן זו שנאמר שמה משמות וגו' שני כתולדותם ולא ראסונה כתולדותם
 מכני סיהודה מוקדם בבא ונמסים אותיות היו שם כה על אבן אחת וכה על אבן
 האחרת ר' מניבאן במילאל לא ברר שחלוקים בחומם הפקודים חלוקין באבני
 אשור אלא ברר שחלוקין בחומם שני הא כינד בני לאה כסדרן בני רחל ויוסף מכאן
 ובנימין מכאן ובני השפחות באמצע ואלא מה אני מקוים כתולדותם בשמות שקרא להם
 אביהם ולא בשמות שקרא להם מטה רחובן ולא ראובני שמעון ולא שמעוני עזר שם
 הגי חמשין חסר חד הויון אמר ר' יצחק יוסף הוסיפו לו אנת אחת שנאמר עדות כיוסף

פסא רב בחיזן בר יצחק אמר בכל התורה
 בנימין ומלא בנימין :

אנרת מלאכת המשכן

פרושלמי דמוטה פרק הנוכח והלא אינם אלא כ"ג מכאן וכ"ג מכאן אמר ר' יוחנן בנימין חזיו היה מכאן וחזיו מכאן בני מכאן תין מכאן אמר רבי זכורא פאות מי כתיב ששה שמונת ששה משמותם ולא כל שמותם הראשונים נכתבים מינינו של כהן גדול משמאל של קורא והאחרונים משמאל כהן גדול ומימין הקורא הראשונים אינם נכתבים על הסדר מפני שהורה מלך והאחרונים נכתבים בסדר רש"י בתולדות ששה האחרונים בסדרן גר אשר ישכר וכולן יוסף בנימין וסשה הראשונים נכתבו בה יורה ראובן שמעון לוי דן נפתלי רש"י בחומש סני ספר ואלה שמות דאובן שמעון לוי יהודה יששכר וכולן באחת מהן בסנית בנימין דן נפתלי גר אשר יוסף

מעשה החשן רש"י ועמית חשן אשפט מעשה חושב מעשה חשוד תעשנו מעשה חשב ומחמשת מינין ל"ל זהב תכלת וארגמן תולעת שני וסם משור מחמשת מינין הללו סוורין ככל חוט וחוט סקיו מדרין את זהב וקוננין פתלת מהם וסוורין חוט כל זהב עם סשה חוטין של תכלת וחוט של זהב עם סשה חוטין של ארגמן וכן עם תולעת שני ועם סם סכל המינין כסוליס סשה וחוט של זהב כל אחד ואחד ואחר כך שור את כלם כאחד במצא חוטן כפול עשרים ושמונה כך מפורש במסכת יומא:

ויעשה חושב לרש"י ארי מנד זה וכשר מנד זה ולהרמב"ם הגזרה נראית שיה אשני צדדן פנים ואחור לכל בבריתא והוא סברת רבי אלעזר דמלאכת המסכן רבוע יהיה כפול ורת ארכו ורת רחבו כפול ומוטל לו לספרו כנגד לבו פנאי ומה על לב אהרן תלבו ככתפות החפור הבאות מחחריו על כתישיו ונקסלות נודרות לפני מעט והחן תלבו בהן כשסרות וטבעות כמו שמפורש בענין ועמית שתי טבעות זהב ושמת חות על כקנת החן קן שתי פחותי התחזונות לימין ולשמאל שהן כנגד האפור הנלוינות אינם כנגד האפור שהרי סמוד לבחור היו הטבעות מעל זנות של החן והאפור נצנן על מצניו והיו שני האפודות הללו למד פנים שניה עבר האפור ביתה שחשב האפור חזרו לכהן ונקסל הסדר לעי הכהן על מתניו וקנת כריסו מכאן ומכאן עד כנגד קנת החן וקנתו סוככו עליו

יד ועמית שתי טבעות זהב ונתת אותם על שתי כתפות האפור מלמטה סתמם בנות נתנו כרחש כתנות האפור העליונים הבאים על כתפיו כנגד ריבועו ונקסלות נודרות לפניו והאפודות מה לקן כרחש השני שהיא מחוכר לאפוד סמוד למקום חזרו למעלה מן החש חגא ונחונים מעט כנוכה זקופת הכתפות הוא פנאי מועיל לחשב האפור וסם כנגד סוף החן ונתן סתיל תכלת באותן טבעות וכתבנות החן מעל לרובן כסתיל תכלת לימין ולשמאל סלחיה תחתית החן הולך לפניו ומעל לאחור ונקסל על כריסו ונמצא מיושב על המעיל ופה וזהו לשון ירושלמי בספר מ' מהלכות בני המקדש:

ויצר מעשה החן ארבע כנר מעשה חשב מן הזהב והתכלת וארגמן ותולעת השני וסם על פח חוטין כמו שבארנו ארכו אמה ורחבו ורת וכוסלו לסנים ומצאת ורת על ורת מרוב וקובעו ארבעה טורים של אבן המפורשים בתורה כל אב

אגרת מלאכת המשכן

הוא ע"א מרובע ומשוקע בבית של זהב מקיפו מלמטה ומארבע רוחותיו ומסתח על
האבנים סמות הפכטים כתולדותם נמצא כותב על הזרם הראובן ועל היספה בנימן
וכותב בתחלה למעלה יראובן אהרן ויחזק ויעקב וכוונת למטה מוכנימין שבטי יה
כדי שהיו כל האותיות מנוירות שם ועושה על ארבע זווית של חפץ ארבע טבעות
זהב ונוצן בסתיו טבעות של מעלה שהיא אנתלה בהם סתיו עבותות הזהב והם הנקראי
פרשרות ונותן בסתיו טבעות שלמטה שהן כנגד הרדים סתיו פזלי תכלת עד כל נמצא
שאלן הפרש בין פירושו דפי לפירושו כי אם שכתוב למעל יראובן בספירה אהרן ויחזק
ויעקב ולמטה מוכנימין ביספה שבטי זה ושלל נזכר ברש"י ואפשר שמוך על חירוע :

ובתת אל החסן המפסם את האורים ואת התומים . רש"י הוא כתב שם האפורה
שהקויתנו בתוך כסלי החפץ שעל ודו הוא מאיר דבריו . ובתת סני היה
החפץ שאי אפשר לכהן להיות מחוסר בגדים אבל אותנו השם לא היה בתוכו :

והענין שרק ר' מהלכות כלי מקדש . בבית סני עשו אורים ותומים כדי להשלים
פיונות בגדים . ואלעזר שלח היו נשאלים בהן . ומכאן מה לא היו שואים
עשני שלח היתה שדרת הקדש וכל כהן שאינו מוכר כרוח הקדש ואין סנינה סורה
עליו אין נשאלים בו . נראה לרעתו שלח היה שם שום מפורש נתון בתוכו ולא היה
תלוי קרבר כי אם ככהן שנתלם כרוח הקדש ומכאן בחפן ורוחה בו . במראה נביאה
באותיות שכללות מן החפץ מכנגד סניו והכהן מוכר עולה או לא תעלה וכדומה
כפי מה שרואים באותיות הכוללות . ובתת סני לא היה רוח הקדש . אבל אורים
(תומים היו כמו בבית ראשון בעצמם זה לסניו סד :

תנו רבנן כיצד אנתיות נראות רבי יוחנן אמר כוללות ורוש לקדש אמר מנשרפות .
כיצד כוללות כוונן שאומרים לו מן המזים עליה כוללת ע"ל יעקב אמר של לני
פ . ס' . יהודה והכהן קרא עליה . וכיוון שאומרים לו מן המזים של תעלה כוללת
של אהיה ל' של לני ת' של נפתלי ע' של יעקב ל' של זבולן ה' של יהודה והכהן קרא
אל תעלה . וכשכוללות אן כוללות בולן כסחת לא אנת אנת כרו סודע התיבס
כמות שהיא : ואין שואלין אלא ככהן שמרבה כרוח הקדש ושנינה סורה עליו :

והמעשה המעיל . ועשית את מעיל האפור כליל תכלת . רש"י נקרא מעיל
האפור שהאפור נתון עליו להגדרה כולה תכלת אין מין אחר מעורב
בו ועשית על שוליו ראוני תכלת וראבתן עגולים וחלולים היו כמין רמונים העשויים
כביצת תרנגולות . ופעמוני זהב בתוכם סביב . בין סני רמונים פעמון אחר דבוק
ותלוי כשולי המעיל . ורש"י מעיל הוא כמין חלוקין הנתונת שלם שהתנתות
סמוד לבשרו ומעיל קרוי חלוק העליון ע"ל .

והרמזין מולק עליו ואמר שהמעיל יש לו כנסים אצל ויחזק ככנף מעילו וכך כתב
בפרוש התורה בפסוק ועשית את מעיל האפור סגורתו כזו הכוללים שאין
לו בית ראש ומתלבן אלפניו ער למטה ומכאן ראשו כנף סיו ונמצא נוארו סגור
כפי המעיל ומלפניו סני כנסים מכסה בו ומגלה כרונו כשן בלימא שאלה בית
ראשם שאלין התפורה של פניו מקמי ספה ולמטה . וכל שכוונתו היה לו מקום שתנו
להוציא ידיו לעבודתה ולרעת הרמזים היה פחות מנסו כדרינו עד למט ואין לו בית יד :

אנרת פראכת הכשכין

יא

המנפת של כהן גדול או של כהן הדיוט ארכה ששה עשר אמות ורש' פירש המנפת
 ותמנפת הכל דבר אחד כמין כובע וזה לשונו מנפת כמין כיפת כובע
 שארין סקופיא סהרו במקום אחד קורא להם מגבעות ומתרגמין כובעים ונדרים
 במה אשה אבל כיפה של נער ספיר דמי פירש' כיפה של נער כובע שתחת השככה:
 והרמזן חולק עליו ואמר שאינו כן סהרי אמרו שתמנפת ארכו ששה עשר אמה והרי
 היא בעין זנוף זנוף כו את הראש שגלגל וחוזר וגלגל ונחזיר סביב ראשו
 כשל על כפל וימנפת של כהן גדול אינה קרויה מנפת בשום מקום אבל כמין הדיוט
 אמר הכתוב מגבעות ואף היא מנפת אלא שקשר בה כל ראשו ומעלה הכפלים עליו
 בעין מגבעות שהיא כובע עכ"ל ויש להרמזן סוד לחלוק על רש' ור' בעל התוספות
 ש' שאין הפרש בין מנפת למגבעות למה לא נמצא בפסוק בני כהן גדול בשום מקום
 לשון מגבעות כי אם מנפת לבד ובספר מדרשי הגדה שהובא מעדאן נמצא בס' תרומה
 מנפת של לב ובין הדיוט ארכן שש עשרה אמה גם הראש ורמזן מוריס:

מנפת לרעת רש' הוא כמין כובע והרמזן והראש ורמזן מולקיס עליו ואמר
 הרמז' שהוא ארכו ששה עשר אמה וזנוף' כו כריכות זה על זה והפרש סבין
 מנפת כהן גדול להדיוט הוא שהדיוט קושר בו כל ראשו ומעלה הכפלים עליו בעין
 כובע מה שאין כן במנפת אלא כמעט כשל על כפל וכן רעת הרמז' והיה הנזיפה
 בנוכה הראש כנגד המוח האמצעי וצמחה בו כל הראש מאחוריו ונתיב הניז' במחמו
 ומצא שער היה נראה בין המנפת והניז' סביב מניח תפילין הכל מחזק לחזק ומאחוריו
 כנגד כל העורף היה המנפת והסתול מנקשר בו הניז' ובה עליה והיה הסתול על
 המנפת לאחוריו אזני כנגד העורף א מול פני המנפת והיה הניז' ויהיה על מצח ארון
 כנגד המנפת בסניו עד כאן לשון הרמזן:

והאבנט רחבו כמו שלם המנעות וארכו שנים ושלשים אמה מקפיו ומחזרו כרך על
 גבי כרך ונבדו כהונה כולן חץ שאסן אותן מעשה מחט אלא מעשה
 אורג שנאמר מעשה אורג:

ירושלמי דיומא אמר ר' לוי אבנט שתים ושלשים אמה היה ארכו והיה מעקמו
 לכאן ולכאן:

פרק ח' בדרי כהונה מנותן סיקו חרטים באים ואסול שלים מצא לכבוד ולתפארת מין
 מאוס ששן או מקורעין או ארוכין ונתר ממרתן או קצרי כחות ממרתו ועבד
 עבודתו פסולה היו משוחזים או שהיו ארוכין ושלקן באבנט עד שבעשו כמרתו ועבד
 עבודתו כסירה ואם נעשו בנשים אין מלכדים מותן חלל מניחן לפתילות ונבדו כהן
 גדול שכלו גנוז' אותן ונבדו לבן שעובד בהם ביום הגזס אינו עובר בהם פעם שנים
 לעולם אלא בגמין במקום שיפשו מותם שנאמר והניחם סס ואסורין בהנחה
 מהנסיכהים הדיוט' שכלו ואבנטיקס היו עושין פתילות מהן בשמחת בית הסואנה:

ובתנות כהנים הדיוט' שכלו היו עושין מהן פתילות למנוחת התמיד:
 הרמז' שרק בינר סדר לכיפת הכנדים לונם המכנסים תחלה וחוגרת את המכנסים
 למעלה משכרתו מעל מותניו ואח"כ לונם הכתונת ואח"כ חגור האבנט
 כנגד אזניו וקפיו כרך על כרך עד שגמר וקושר ואח"כ צוץ המנפת כמין

אגרת מראכת העשון

מכאן . כפי גדול אחר שחגגר באגנט לונס המעיל ועל המעיל האסוד והאסון וסגור
באשף האסוד . ואחכ כונף במצנפת וקוסר הנץ למעלה מן המצנפת ועשרו היה
בראה בין נץ למצנפת ושם היה מניח תפילין :

יד ושבת כבוד מצוה וכוונת נחומת לראכה רש' כבוד כבוד גדולה ולה דרום
המריקים בפיהם מים . וכנו מושב מתוקן לכבוד . כתרגומו בסוסיס :
זכרים כבוד קודש ירום גדול מניח ורוני המנות על רגלו המנות יודו השמאת
על רגלו השמאלית ומקדם :

תנו רבנן מוצא של משה ומצא של עולמים ושעתיד ליעשות כולן עשר אמות גובה
כל אחר ואחר מהן . וזה שכתוב בתורה שלם אמות קומתו מקום המערכה
בלבד . ומצא שיעשו בני הגולה וכן העתיד להיבנות מרת ארבע ורחבן שלשים ושתיים
אמות על שלשים ושתיים אמות . עשר אמות של גובה המוצא מהן באמת בת המשה
טפחים ומהן באמת בת ששה טפחים . היסוד והקרנות באמה בת המשה טפחים והסוד
באמה בת ששה טפחים . נמצא גובה כל המוצא נ' טפחים . ורוחב של המערכה כד
על כל אמות . וזה שנאמר והארזאל שתיים אורך כשתיים עשרה רחב רבוע על ארבעת
רבעיו . ואמה שביב לה לך הבהנים ואמה לקרנות הרי שמונה ועשרים אמות בריבוע
זוהי שנאמר והעזרה ארבעה עשרה אורך בארבע עשרה רוחב אל ארבעת רבעיה .

סידור המצנפת המוצא יד אמות למזרח וכן למערב וכן לנפון וכן לדרום הרי כ"ח על
כ"ח נשתווה ד' אמות אמה כנוס בסוף המושב ואמה כנוס בסוף היסוד שתיים מכלן
ושתיים מכלן הרי שתיים ושלשים אמה . וכן הוא חומר והגבול סביב אותה חצי האמה
בפתיח לה אמה סביב וכו' חצי אמה כנוס והלח' ה' טפחים אל אקוים אמה שלסוכב לאמה
של יסוד שהשל' ה' המשה טפחים חסכן הכתוב באמה ואצי בקירונ' נמצא מרחו כהיה
גולה המשה טפחים וכנס המשה טפחים והי יסוד . נמצא רוחב שלשים אמה וסני
טפחים על רחב שלשים אמה וסני טפחים . עלה שלשים טפח וכנס המשה

טפחים זהו סוכב נמצא רחבו שמונה ועשרים אמות וארבעה טפחים על שמונה ועשרים
אמה וד' טפחים . ומקום הקרנות אמה מזה ואמה מזה . ומקום רגלי הבהנים אמה סביב
במל' מקום המערכה ארבע ועשרים אמה וארבעה טפחים על כד' אמות וד' טפחים .
גובה כל קרן וקרן המשה טפחים . וריבוע כל קרן וקרן אמה על אמה וכולן חלולין .
נמצא חצי גובה המוצא נ' טפחים משוף הסוכב ונמצא חסוף של סקרה היה הגוד
ב' אמצע המוצא להכדול בין דמים עליונים לדמים התחתונים :

היסוד היה מקוץ מכל רוחות . אלל קרן דרומית מזרחית לחסיה לרי יסוד .
ובקרן מערבית דרומית היו סני נקבים כחון שני חוסיץ קרן וקרן ה' הכקראיש
שיתין ש' אמות ודרום ה' וקרן מערבית באמה וינדרין לכל קדרון :

טפחים דף כ' רש' שירי רס המנות הכניפות הנספכין על יסוד מערבי של מוצא
החניון ושירי רס המנות הכניפות הנספכין על יסוד דרומי יוצאין מן היסוד
לרצה דרך שני נקבים קטנים ואת ערבון באמה סילון סתום עובר בעזרה .
וככה היו כגוי לדרומו של מוצא חרכו שלשים ושתיים על רוחב שש עשרה אמה
וגובה הכנסת שש אג' אמות שתיים על מקום המערכה . סני כששים
קטניש

אגרת מלאכת המשכן

קצתים וצאית מניני שבתן סוכין ליסוד ולסוכב ומנכרלין מן האזנכ כעל נא זימא:
מערכה גדולה מזרחה ומזרחה מזרחה. ובגדה מזרחה שניה חרבע אמות פמוח
לקרן מערבית דרומית ליטול ממנה גחלים לקשרת. מערכה
פלישית לקיום האם:

תוספתא דזכרית אמה על אמה ורכובה היתה נקראת וחלון היה כמערכה של כבש
שסס זורקין פסולי חמאת העוף עד שתעובר מזרחה ותצא לבית הסרופה:
הרומס כפירוש המסנה פקב ממדות וול' היתה בכבש עצמה גומה שמסלכון כו
פסולי חמאת העוף:

פסחים דף ל"ד פ"ב כל סעודת ר' ישועהל בנו של רבי יוחנן בן כרקה אמר ללול קטן היה
בין כבש למזבח כמערכה של כבש שסס הוא זורקין פסולי חמאת העוף.
נפרס רס' לול קטן כמין גומה חלולה עשויה בבנין הרצפה. בין כבש למזבח כלומר
פקדונית סמור למזבח. במערכה של כבש אצל ספת מערבית של כבש. משמע
שהלול היה ברצפה למטה כקרקע ולא בכבש עצמה:

שני גזירי עצים סיר' ארמ'ס בשקלים שרקו כל אחת אמה ארבע ועובת דומה
לארבע כדרך הקם:

פרומס שרקו אמה לבית כלי המקדש. כל מקום שנא' כתורה שש או בר אוח' הספתי
וקוח הכוץ. ותכלת האמור בכל מקום הוא האמור הנכבוע בעצם שמים
שהוא פתוח מן הכחל הארבעין אוח' האמור הנכבוע הדוש. ותולעת שני אוח'
האמור הנכבוע כתולעת:

נדר'בר השוב על הארבעין וזה לטובו אמר אברהם לי נראה ארבעין ארבע משני מנין
או משלשה נכעובין עלך נקרא ארבעין ע"כ:

כל מקום שנזמר בתורה שש או שם מסור צריך סיהיה החוש כפול שמה ומקום שנא'
בראש היום חוש אחד לברו כשר ומצוה מן המזבח סיהיה כפול שמה. נמקום
שנאמר או מסור כלבר צריך סיהיה חוט כפול ח':

כל מקום שנאמר בתורה ומעשה רוקס סתהיה הנורה הנעשית כארבע נראית
מזר אחד בפני הארבע לבר. ומעשה חושב הוח סתהיה הנורה נראית מפני
במין שנים וחמור ע"כ בי נאוי:

שתנלות המחבר בהיות כי בתחילת מלאכתו זאת היה בדעתי לצרר נורה בתער
נורת מלאכת המסכן הזה:

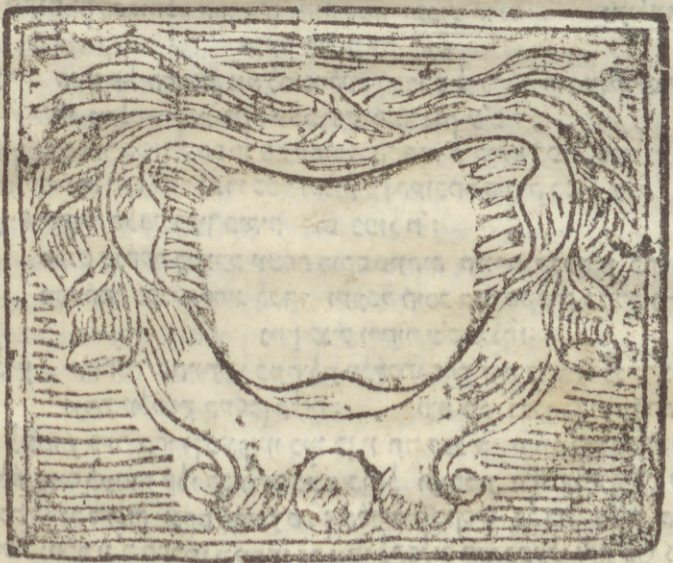
הארון לעשות ציור הארון במקומו כמו כן יו תר הכליש. והתחלתו בהסתדלות נמרן
לתת לאומנים לעשות אלו הכיורים כעט ברזל ועופרת ולא עלה בודי מאומה כי
החלכה היתה נמזזה ונמש להיות שחין האומנים בקאים כל כך בעור הזאת בזאת
שמלאכה יאשר ע"כ אמרת ונמרתו בר עתו להפליס חקי בפעלי זאת כלי ציורים ומדי
עונכרי לויניציאה אשלב כוננתי בעזרת האל ביתר' סאת יתד עוז ויבא הכל נכסף
החור מלזה דרך א"ב ה' יעזרני על דבר כבוד סמא יודיכני כמעגלי דק
מדשקל מפרה נוכה לחזור: לארץ הקדושה: ולראו תבנין אפרוין
בין וירושלם ו עש כל ישראל אבות:

ואלו אופני הצוורים אשר בשלהי הוריעה יהיו באים בערו

א	הארץ והלוחות והספר תורה.	י	רמות הקרסים ואדניהם.
ב	והעמודי היי קיימו לדע' ר' מאיר זל	יא	הקלעים עשוים כמין קונרפין וכנו.
ג	הארץ והלוחות נס'ת והעמודים	יב	רמות סדר המסכן וכל כליה.
ד	היי קיימו לדעת ר' יהודה זל.	יג	האסוד. נאסב האסוד. וכתפות
ה	רמות הארץ נס'ת. והכרים נעננת	יד	האסוד. והמשכנות.
ו	המן נמטה אהרן.	טו	רמות החוסן והמשכנות והשררות
ז	הכס תנורים.	טז	והטבעו זה"כ סודו לזכ סבטי וסדא.
ח	הפחדים.	יז	רמות המעיל. והפעמוני. והרימוני.
ט	המנורה לדעת הרמב"ם זל.	יח	רמות ענכת ונין הזהב לדעת
י	המנורה לדעת רש"י.	יט	רש"י והראב"ד.
יא	רמות החובבי ומקל המערכ והקרנו.	כ	זה לדעת הרמב"ם והרמב"ן.
		כא	רמות הכיור וכנו.

וכזה נשלם כל המלאכה והצוורים תהלה

לאר שוכן מעונים :

AKADEMI
KONNY
TARA

בשם ה'

זה חשער
ל"י צדיקים
יבאו בו

אנחה מכפרת ידסורא דצדיקי
דארעאד ישראל יבורס ינן עלונו
ובה ישרהק רקורא
לראיחה אמן :

חפריין נמטייה לקנחוריס המפוארים
כ"מ'ר אפרים ושכשוין ינו כניי נכבר
נכסא זנעלה לסס פוב ולתקלה מבזע
היחכ והמעלק כ"מ'ר ברדבי פילי ינו
יהו כמס לעולסא'כור לנקסת הצעור
ומטולסלורכך שריתר קיבו ינו :
פה מנטובה בה יקיה זרעו
למכו שנהן מתס ר'הוילי ל'ס'ק

הראונו יאמנו עמוי התלות
 עמי ירושלם ע"ה יתך
 עוזותינו * באורך הגלות ותוקף
 נגזרת כמעט כבר כסתכה עיר
 קדשו מלב אחינו אמי גאולתנו *
 הכפונים בכל הגלילות * אשר היו
 עולים כע"פ בע' לרשות ולהשתנות
 את פני האדון ה' בלוי וקברי האבו'
 ו: בניקיס קבור' בא' נהיו מחויקיס
 ומעמידים את המקום הגדול והקדוש
 אשר בו בחר' ליהו' עיניו ולבו שם
 כל היום * ובפרט תלמוד תורה
 כנגד כלן שבו תשע מלמי' תיכונ'
 וארבעה המגרות קבועים של ת"ח
 ושלשה שיבות שלומדים בכל בקר
 בתוך הקהלות ד' חנו של הלכ' יע"כ
 דאינו להעלות על לוח סהמקומות
 שבהם קבורת הנדיקים מקום אשר
 דרכו בהם ולפרט ולברר יותר מעד
 שהו' בדפו' יקום הנדיקים כפי סדר
 ההקפו' גדול וקטנ' אע"פ תוב' ב' הקפ'
 ירושלם עיר הקדש שאם באנו להעלו'
 פה

פה קבורת כל הנדיקי' דוע' הקבורי'
 במקומות שחזק בד' הקסו' ה' לחרכה
 ולרחכה של א' היה כתיב גמיון גדול
 שהיו יכל' היו בערבה של ירושלם
 ככל לוד מקום מדרשו של רב' אלעזר
 הגדול וסם בני' קבור' בכיפה גדולה
 ד' נ בקטכה ר' לויט' ורבי' וזל'ם
 של א' היו זכרו בס' א' ומה גם עת' מחד'
 היו לנו ערביי' דרך המדבר בערב'
 קבורת אהרן הכהן בהור ההר ומערה
 לפנים ממערה סם כתיבות כתוב'
 בכ"ב מזמן קדמון ובעצמה גדולה
 מאבני שיש שעל קברו כתוב כתיב'
 ערביי' אהרן בן עמרם ואחוריי ההר
 למורמו המדבר הגדול וזכורא שסם
 קבורי' מתי דור המדב' ועשינו בקבר'
 כדי שתהיה בפני כל הדם לזכרון
 להעלו' את ירושלם על ראש מאסתנו
 זכותם יגן עלינו ועל כל המחויקיס
 ומעתידי' ישוב עיר האל' יים סלה *
 ויקויים בכוקדו דכתיב מחמו את
 ירושלם וגילו בה כל פוהביה *

(Faint, illegible text, possibly bleed-through or a secondary page)

שלום עליך פורו רבנו ר' פ' חיה נפשך צרורה צרור החיים אתה אהיך שלום עליך ועל משכבך
 אשריך בעולם הזה ושוב לך לעולם הבא אשריך שזכית ללכת בדרכי יוצרך ואתה מוסר
 לעהב וישב במעלת הצדקים עם המלאכים הקדושים אשר שם אצל בני עליך ודרחמן יהוש
 תחיתך וישר עמידתך ויוכנו ראות פנק הפאורים ופזורים כזר הרקע זכותך והמינותך
 ועמיד לנו ותורתך תנן בערנו ויבא שליונות על משכבך עפכל חברתך הפרושים ושני עפר
 חונים אצל כבודך אנה ה' אלהי ישראל מלך הנון ורחום למען זכות הצדיקים נו' אחר אפק בנו' א'
 ת שחתנו ויגלו רחמיק על מחתוק והושיענו למען שמך הגדול ולמען זכו הקדושים אשר בארץ
 חמה אבותינו ועבדך הנביא ולמען כל הצדיקים והישרים כלבותם אשר גפוד מהי הרבל
 והלכו לעולם שכלו ארוך ואשר הערולמות נפשם על יחד קדושת שמך זכרונם וחמיכורם
 ועלה הירצה לפניך לטוב וראה בענינו ויאכר דיר צרותינו ויהי הפחנה הנשאר לפליטה ותכיר
 ממנו כל זעם ועברה ולא לעול כחאנף בנו והצירנו מכל גזרות רעה ולכתוסר עשר פלא והיתח
 מנוחת כבוד עד אשר כדברך במהרה יהיו מתינו יקצו וידנו שובני עפרותינו זפרונו

ט ישובך ובאנו ציון ב' ג' ושמחת עולך על ראשם ששן ושמחה ושנו

ונס יגן אנחה . ואיפר עיר המעלות

בשוב י את שיבת ציון ובליו

צפת

ס' בה' ה' בתי כנסיות וכו' חרובות • וככות
החיים קצרות רבות ושם מערת הוסע בן
כד' ח' ע' • ועליו כוס' והאלו בור מים חיים והבור
שזוק ותחת הפסג' מעד' ושם קבורת ר' רוס' בן קרבינס
והרכיב' אביו וזרקי' אדרי' והתנוגדמי' קורין לה' אב' ארת
ועזוב • וכאמנע הקל' יסני' • מכות הרב הגדול הבאן
בזה' לר' יוסף קארן זל' • וכל' חרס' מעב' הר' הקדו'
במזרח' עשה קורדונירו זל' • נסאוד' לו למעל' עמנת
ה' רב' חסדי' והקדו'ס' במוקד' ר' יצחק לוריא זל' וחכמים
ונדיקו'ס' אחרים לאין מעשר •

בין ברלין

סמוך לדרך ס' גל' סל' אבנים ותוא
קבורת כניהו בן יהודע ע"ה וסאוד'
ל'ו אילן אנוועל' אס' הדרך •

כיריא

יס' כה' כה' ח' • ולמעלה מעין הכפר
כהר ס' מערה' וכתובה קבורת אבא
סאול ואשתו •

אבנית

ס' קבורת ר' יהודה נסיא ועליו כוס' •
ובתחתו' הכפר לכר מערב סמוך לדרך
מערה' מלאה כוכין ושם בני רב פסא ובני אביו ע"ה •

פרעם

בתחתו' הכפר ס' מערה' • וכה קבורת
תוני המעטל' ואשתו ובסמוך מדרס סמו'
לעין כקדוב לפרדסי' מערה' אחרת • וכה קבורת אבא
ח'לקי' וזמן הכתוב ע"ה •

עמוקה

ס' קבורת יוחנן בן עזיאל • ועליו
זיון זאילן סגריאן גדול •

נברתין

מקום חרב ושם קרוב לקס' הדרך
קבורת ר' יעקב אום בנריא • ורבו
אלעזר פ'ו ר'ו נס' ח'ס' אנוני' ויש יחוד •

דלאתא

למעלה מקב'ס' מרחס' הקר ס'
קבור ר' ב'ו יוסי הגלילי • ועליו זמן
ואילן זית וסביבו בור וכתוד הכפר ר'ו אלעזר ב'ו
ועליו זיון יוחן לבס' תחת חרס' ס' מכות ותוא זיון
ר'ו הלל וזמן זה הלל הקוק •

עלמא

כספר בית הכנסת ח'ס' • ולכר דרוס'
סמוך לכספר קבור ר' א' עוזבן הורקבוס
הקדו' ר' א' עזר הגדול כבוד סל' אבן • וכסמוך ל'ו מכות
היס' ד'ס' מעין בן נתנאל • ווא' ר' יוסי חקן • ווא' עזרא •
ובסמוך ר' אלעזר בן עזר ועליו זיון זאילן בוסס' ג'ס'ן •

ובין הכרמ' ר' צור בן עזריה ועליו זיון זאילן בוסס' •
ולצפון הכפר יהודה בן תימא ועליו זיון • וכסמוך ל'ו
מערה' • ויש בה' ח'ס' רבות ושם הכתוב ר' הונס •
ורב' תזנונא • קורין לה מערת סבכל'ס' •

קדש

כסמוך לעין תחת הכפר ס' רבוד זכר
ואביונעס' יעיל' אשת חבר הקדו' • וזכר
ועליו' כוכין גדולים מאבן נאדרס' ל'מאנע בן בון ע"ה •

בניאס

היא מערת פמיאס • וינבאן מפנה מי
הדרך • ושם ערו הכניא • ועליו אילן
גדול בוסס' • ושם סמואל בן ברטוס בן עשה רבינו ע"ה
ועליו אילן סגריאן • ועוד ס'ס מערה' וקבורים בה אביו
ורב' ע"ה •

מעמד בין הבתרים

בית נאה ומשוכח
כראס הקד' ועליו
ב' כוכ' ותוא הקצו' אס' כרת ה' אית' אכר' כרו' וכתנוגדמי' •

כפר חמאס

ע"ה יורד העי' על הפגרים •
קורין מפ' אל מיר • ווא' נדרו' ס' קבורת יוסי בן
יועזר אים' נדרס' כתוד' בית
קאן וקוא' לכר סהרסי' •

בתרתא

היא חרובה • ס' קבורת ר'ו
אלעזר אים' כרת נתא ע"ה •

צפתא

בראס הלכנון • ס' קבורת
פסניה הכניא ע"ה •

ערב צלאיל

ס' קבורת כנלא' בן אורובן
חור למשה יהודה ועליו כוס' •

צידה

היא דרון רכה על ספת' ס'ס הגדול וכה
בית הכנסת כנוי' וזמן לעיר קבורת זכולן
בן יעקב אביו ע"ה ועליו כוס' וסביבו חצר
והתנוגדמי' קורין לו סוד' זיורון •

חבנין

ס' קבורת סמ'ר בן ענת
ועליו כוס' •

ראסאל אחמר

רחוק מקב'ס' קרוב
לעלא' ס'ס כה' גל'
גדול סל' אבנים כמו זיון והס' ח'ו זמיר' ור'ו יוסי בן
זמרא עליהס' הפלוס •

גושחלב

ס'ס קבור' ס'מ' עיה' ואכטליון בוק' חנות
תחת הכפר עיר' מאיר בעל הנס ע"ה •

כפר ברעם

כגבה לכפר קבורת ר' סנחס' בן
ויאיר

ובין

ואר ע"ה ועלת ציון ורב לחמץ ולפנים ממנו כרס ופס
אסתר ממלכה כבוד של אבן ולפנים ממנו ר' יוחנן
מאופא ושר אמר וילצפון הכפר קבורת ישעיה
הנביא ועליו בועס ואלו כור מים וככפר
שני בתי כנסיות חרובות :

סעסע סס קבורת ר' לוי בר סיפאי ורבי יוסי בר
סיפאי ובית הכנסת לרשב"ז :

מירון בכפר בית הכנסת פאה ומסוכה ומקמתו
חרב וסמוך לכפר לנד ר' שש רבי יוחנן
הסנדלר ועליו ציון ואלו מעברו רבו מלאות סוכין :

ומקד מדר' צס תקר עליו וכתוב בו ר' שמעון בן יוחאי
ע"ה לדרומו ורבי לעזר בנו למערכו ונכסמוך לפתח
המדר' למזרחו ולצדק ארס סבאי וכורידת סבאל
שער מלאה כוכין היא מערת הלל הזקן ותלמידיו
נמעה לכהר למעל בכרמים סס פאסי ואשתו ועליהם
ציו גדול מאכני גדולו ותחתו מער' חלא כוכין וכשצד
מערה אחת ותחת הזקנים סמוך לכפר בין הרע'
סס ר' בנימין בן יפת ועליו ציון וכדורו בל וקו ציון ר' יוסי
מאופא וכסמוך רבי יוסי בן קסא ועליו ציון :

קיוסיאה חרבה סמוך לכפר מערה מלאה
כוכין וסס אבי ר' יוסף דמן יזקיה

ועל הרד ר' יוסי דמן יזקיה ועליו סיפה חריבה
נסמוך לו בר מים וקורין לו התוגרמים בור אל סוד
ויס סקורין לו אל מע"ם והיהגרים קורין לו ברוך
מהתאנים וכלש מפוש מעשה סהיה :

עיוזיתון בה בית הכנסת בניו וסגור עם ספר
תורה ולצפון הכפר בית החיים יסס
ר' יהודה בר לעאי ועליו ציון גדול ונכסמוך מערה
וכתובה ציונים וסס רבי אלעאי אביו עלה ויעור סס
דריקיס אחרים :

גפר באר בין עין יתון ובין צפת תוכל וקורין
לו גפרי ונכסמוך לחילין זות גל אבנים

ויס סס קבורת רבי אילנה ע"ה וסמוךין נסת תוכל
עד באן הקפה קטנה

ועהקפה גדולה מתחת אצפת תוכל לפר' אריה
וזה סדר הקפה הגדולה כסר :

פראדיה סס קבורת נחום חיס בשם זו ועלית
ציון ולמטה ממנו בסמוך מערה

וסס

ועס רבי ושמעאל ע"ה

כפר ענן

בכפר בית הכנסת בניו ולכר דרום
על אס הרד סס ר' יעקב אים כפר

חנני ועליו אלכני סנדרא ונכסמוך סס בית מרכ וסכוכו
בית החיים וסס ר' איעזר בן יעקב קב ונקי ולמעל' ממנו
ר' זכריה הקצב וסמוך לכפר ר' חנניה בן עקאי ועלת
ציון ולצפון הכפר בין הזתים ר' ח' פתא אים כפר חנניה
ועליו ציון ואלין גדול הנרישא ונכוכיו ברד וחון לבדה
כנבר הפתח שני כוכין מאכין וקס שני בניו רבי יוסי בן
חלפתא ור' שמעון בן חלפתא ויס מער' סגורו ומערה
קורין לה מבארית אל עיש ויס בה תסעה כוכין :

שיזור סמוך לכפר סס קבורת ר' שמעון סיוורי
ועליו ציון ואלין זית ונכסמוך ר' ישמעאל
בן אליסע לב' ומערה סרוני מלככה ועליו אלין חרוני
וכסמוך רבי שמעון בן אלעזר ועליו ציון :

קפרא סס מערה וכתובה רבי אלעזר סקפר
ובר קפרא ע"ה

ירכא ח'יפה סס קבורת חוסי הארכי ע"ה
היא על שפת הים הגדול וזנה בית הכנסת
בניו וככות החיים סס כוכין מאכין וסס ר'

אבר ומוך דמן חיסה ויה' וסס ססמא ונכסמוך לכפר הפסוע
הקר מערה גדולה ומספורה לאליהו הנביא זל :

מראליאס הוא מגדל כרחס הקר למעלה
ועה מער' יזכורת וסס בסמוך
מערה וכתובה קבורת אליסע בן ספט אשר וקן מים
על ידו אליהו זל

ברמל הוא הר גדול ונכנה עד מאר ובראש
הקר סס מזבח כסנים עשר אבנים אשר
בנה אליהו הנביא זל בימי אחאב מלך ישראל :

שפרעס בה בית הכנסת בניו ובין אסא
לשפרעס סס קבורת רבי יגדה בן
נכא ומערה סרוני מלככה :

כאכול סס קבורת ר' אבהן עזרא ור' סלמה
בן גבירול בעל האזהרות :

סכנין סס קבורת רבי יהושע דסכנין ואשתו
ורבי שמעון הסכניני ע"ה :

עראביה סס קבורת ר' חנינא בן דוסא ואשתו
ורבי רחובן האנדרבולני ע"ה :

עלכין

עירבון

שם קבורת רב' מת'א בן חרש בכור ועליו ציון:

חמי

שם אביה בן ידעס בקבר של חרש לפניו יומערה. ואלל המערה ביוראן ושם קבור בנימין הגדוק ע"ה:

כפרמנרא

שם קבורת עמקיה בן מהללל ורבי יושע סכר. ורבן שמעון בן גמליאל וכולם תחת הכפר.

צפורי

שם רבינו הקדוש וכונו. רבן גמליאל ורבן שמעון. באער' תחת הכפר והמזכה כנגד הפתח היא מזבת קבורת רבינו הקדוש ע"ה. חופת המערה מאבן חמר:

כפר כנה

בכנעניה של גו' שם יונה בן אמתי ועליו שני כיפות ותחת ההר שתי מערות זה כנר זה ובהם צדיקים הרבה ע"ה:

ארבל

שם קבור' ר' יורא יתיה קורס לכפר וסמוך מנכ' ושם נת' אהר' בלי יבשרה קבור' ר' שטני' ורונה המת' יעור שם קבור' שת בן חרש הרשפני' ויש שם מערה כמו בוד במר' ג' נים כו מוס חיים

האמחות

סמוך לטבריה כחמי. פרסה שם קבורת יוכבר אש גורע'ה וצפורה אשת משה. ואל' שבע בת עמינדב. ומרים הנביאה וקורין להן האמחות:

טבריה

היא מוקפת חומה נוחמ' סולט' סילומאן ע"ה ובה בית הכנסת בניו על שפת ים ג' וכוסר היא יומה של טבריה וכתנוד היא בארה של מרים וכתנוד העיר שני עמור' אחד רהונו ברסו רבי אמ' ורבי אשי. וחוץ לשיר משפון שם קבורת הרמב"ם ז"ל ועליו ציון וכסמוך מדרש קטן ושם קבור רבי יוחנן ורב כהנ' וכסמוך מדרש אח' ושם קבורת רבן יוחנן בן זכאי ונת' למירוי והמזכה שכנגד הפתח היא מזכה קבורת ר' יח' בן כנר פתחה של עיר כפר בית החיים ושם מערה ובה ר' מייא וככוני והגדה נחזקיה ירד הוצא ריש בלוח' וזמעה המערה זו מערה אחרת ובה ר' עקיבא וכו' אף תלמידיו מסוד' בת' חו' טבריה ולצר דרנש על דרך המי טבריה שם קבור' ר' מ' תלמודו של א' שע' אחר. וכסמוך כפיסוע ההר מער' וכה כוכין זהו קבורת ר' חמי מ' חסי וכסמוך לחמי טבריה. קטני למעלה הימנו רבי ירמיה

ירמיה בכור של אבן ואצלנו איננו דום:

תנחום

שם קבורת ר' תנחום ור' תנחומיה ע"ה ועתה חוזרים לצפת ביבשה או חוזרים לטבריה דרך ים ואם באים מטבריה לצפת נכנסים לעכברא ומאזרים לצפת תוכל

ע"ב הרקפה גדולה

ועתה נתחיל הקפה ירושלם עיר הקדש ונתחילת מנפת לעכברא. וזה סדר הליכתה כס' ד

עכברא

שם קבורת רבי ינאי ורבי נהוראי ורבי דוסתאי במערה כפרדסיס

יאקוב

שם קבורת חכוק הנביא בבית אחד סמוך לכפר:

הטין

שם קבורת יתרו חותן משה ע"ה ור' יהושע בן פרחיה בכנעיה של גו' שם

נאבלום

היה שם. וכספר הל כלנוטה שם קבורת יוסף הגדוק ע"ה:

עוורתא

שם קבורת פינחס בן לעזר בכנעיה של גו' ושם על הר תלול. ועליו ציון גדול נתחת הכפר בין הזתים חיתמר ועליו ציון גדול. ואלל הגרנות הנסיה של גו' שם בכיפה ושם מער' וקבורת ושם שנים מע' אקני ישראל. וי' כל השבעים

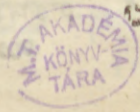
כפר חרש

שם קבור' יהושע בן נון וכו' אביו זה אלל זה וכלב בן יפונה ועליהם ציונים גדולים ושם חילנות אחד חרוב נא' ר' מנן:

רמה

בכנעיה של גו' שם סמוך הרמות הנב יא. ויאקנה אביו נחמה חמו. וזה תחת המערה ומשם לדרד ירושלם שלמה נוערות המער' ח' גדול מאר ושם קבורים השבעי שנהרין ככוין של שים מחולקים ופיס מאר ולכל המער' קטנות שכתנוד הגדול דלתות מפותחות של חבני שים ומוערת שמעון הגדוק ע"ה בתנוד כרמי' ואילנות רבים מערת כלבא שבוע וזכחה המ' שסמוך לפתח ירושלם לצד צפונות מזרח' מער' אחרת גדולה ורמה ובה חגי הנביא ומלאכי ונביאים אחרים. ובור שזקנו בו ירמיהו ע"ה:

לפעמים הולכים תחלה לירושלם תוכל ומקיים הקסות ירושלם וככלל רמה

ירושלם

עיר הקדש

יש בה ב' בתי כנסת ו' אלף ח' רבתי הרבה מדרשו'
 ומשיבות ות' ובית הקדש סתם וכותל
 מערבי מבנין היסוד עוד סם לדרומו
 מדרש לסלמה המ'ך ע"ה ומוך לעיר
 בנין מקו קברי מלכי בית דוד ה' ע"ה
 לדרומו ועליה כנסיה של ערביים
 ובשפולי החר הברכה התפתוח' עלינו'
 הי כבוד מקל דוד והר הזיתים מוך
 לירושל למאוסו וברוח' קבור' מל' הכבי'
 ובשפולו החר בית הקיים סם זכריה
 הכבי' בשלע חקוק ויד אבשלום ומי
 השילוק יורדין בעמק יהושפט עד באר
 יואב בן נרי וכל עמק יהושפט מלאה
 מערו וכוכי מ'רבה נדיקים' ובפרט
 מ'ר' הגדו רבינו עובדיה ברענור ע"ה :

בית לחם

על שם הדיך סם קבורת רחל
 סמנו ועליה כיפה כלה ומשו' סת

חברון

היא קרית ארבע

בה בית הכנסת' ובכנסיה לתנוג'רמים'
 סתמיה מער' ובתיקדוך הסוק סלון קטן
 והלך בתוך המער והיו מערת המסל'
 וסם אלס וסוה וסרה ולכרסס ויסמך
 ורביק' ולס'ה ועקב' ויס'י סבי דוד ב'הר
 וסם בית הכנסיה ובראש סוק סברון
 כסנר כותל המסגה אכר בן כר בכסמ'
 סלתנוג'רמים' ובשפולי החר סם
 הבית קיים של הק' ק' ובו כמה מדרו'
 סל נדיקים' וחסמס' מלא ברע סתם'
 ובחמנע הבית הקיים חכבתו של הרב
 הגדול בעל ספר ראשית סתמ' היא הרב
 רבי' אלס דודיים סע' :

חלחיל

סם קבורת גדי הכבי' מוזה דוד העלך
 עליו הסלס'
 וסמוך לסברון סלס' סלכני מחרת
 חקוס סתל סברסס סבינו ע"ה וסל
 סלו בר' סתמס' :

Handwritten text at the top left, possibly a title or header.

Main body of handwritten text on the left side of the page.

Handwritten text at the bottom left, possibly a signature or date.

Handwritten text at the top right, possibly a title or header.

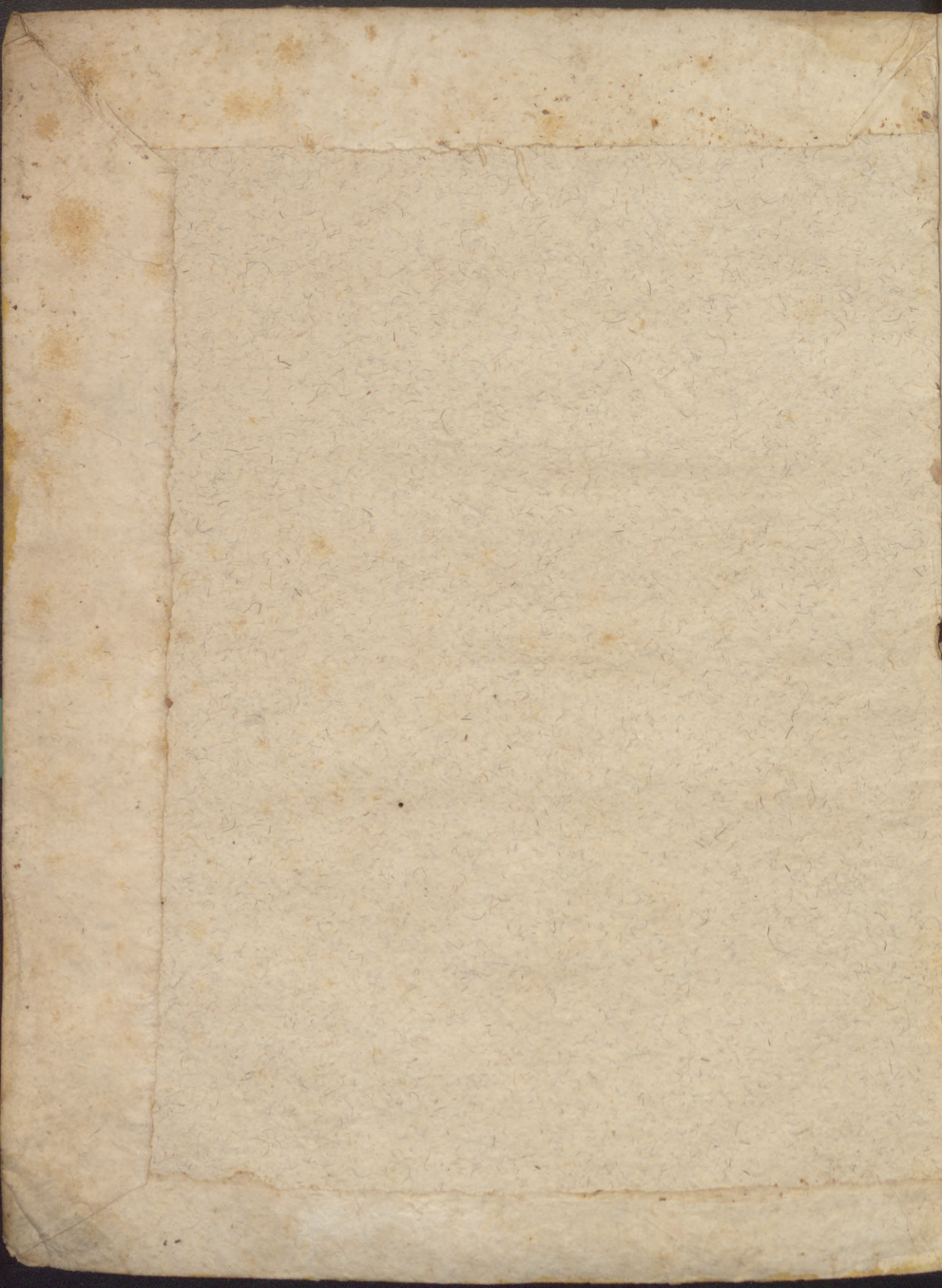
Main body of handwritten text on the right side of the page.

Handwritten text at the bottom right, possibly a signature or date.

B

287.

